Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1988 йил 4 ноябрь ЖУМА

№ 253 (4.452).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ҚИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Беш йилликнинг учинчи йили — Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси бўлиб ўтган йил охирламоқда. Коммунистларнинг олий анжумани иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштириш, сиёсий системани ислоҳ қилиш, совет жамияти бутун ҳаётини демократиялашга қаратилган жуда муҳим қарорлар қабул қилди. Бугунги кундаги энг асосий вазифалардан бири, деб кўрсатиб ўтилди конференция ҳужжатларида, меҳнаткашларнинг озиқ-овқат, турар-жой, медицина хизматига талаб-эҳтиёжларини тўлиқ қондиришдан иборатдир. Агар ана шу вазифа муваффақиятли ҳал этилмаса, қайта қуриш олға силжимайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми КПССнинг Бутуниттифоқ конференцияси талабларидан келиб чиққан ҳолда республика партия, совет ва хўжалик органларининг аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилаш юзасидан олиб бораётган ишларини атрофлича таҳлил этди. Пленумда одамларнинг гўшт, сут, сабзавот, мева, картошка, полиз маҳсулотларига эҳтиёжларини қондиришда мавжуд имконият ва резервлардан ёмон фойдаланилаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Биз кўп йиллардан буён аҳоли жон бошига бор-йўғи 21 килограмм гўшт, 135 литр сут, 110 дона тухум етиштираётган эканмиз, буни қаноатланарли деб бўладими? Ана шу рақамлар мамлакатнинг ўртача кўрсаткичларидан анча паст. Ўтган йили колхоз ва совхозларнинг учдан бир қисмидан зиёдроғи мол ва паррандалар тайёрлаш планларини бажармади, 38 минг тонна гўшт кам етказиб берилди, хўжаликларнинг 21 проценти сут, ҳар тўртдан бири тухум тайёрлаш планларини барбод этди.

Бу йил республика чорвадорлари контрол рақамларни муваффақиятли уддалаб, аҳволни бирмунча яхшилаган бўлсалар-да, улар астойдил бурилиш ясадилар, деб айта олмаймиз. Тўққиз ой мобайнида ўтган йилнинг ана шу давридагига нисбатан гўшт етиштириш 9 процент, сут — 4, тухум етиштириш эса 11 процент кўпайди. Аммо республикамиз сезиларли силжишларга эришиш учун ҳамма имкониятларга эга.

Ферма маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш чорвадорлар қиш даврида қандай ишлашларига боғлиқ, чунки бу пайтда моллар асосан ўтроқ ҳолда боқилади, уларга ёз ва кузда тайёрлаб қўйилган ем-хашак берилади. Шундай экан, тармоқ ходимлари масъулиятли мавсумга қандай тараддуд кўрдилар? Қиш пайти сигирлардан соғиб олинадиган сут, молларнинг этига эт қўшиши камайиб кетмаслиги учун ҳамма эҳтиёт чоралари кўрилдими? Бу саволларга узил-кесил ҳа деб жавоб бериш қийин. Аммо шуни айтиш мумкинки, умуман олганда республикамизда бу йил қишловга аввалги йиллардагига нисбатан бирмунча уюшқоқлик билан ҳозирлик кўрилди. Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитетидан бизга маълум қилишларича, 1988—1989 йилларнинг қиш даврида фермалар ва комплексларда 1 миллион 700 минг бош қорамол, жумладан 450 мингга яқин сигир, шунингдек 603 мингдан зиёд чўчқа, 5 миллион 870 минг қўй ва эчки, 28 миллион 640 мингта парранда боқилади. Қишлов пайтида жами жониворларни тўйимли рацион билан таъминлаш учун республикада ҳар бош мол ҳисобига ўртача 13,5 центнердан озуқа бирлиги тайёрлаб қўйилди. Ем-хашак жамғариш плани муваффақиятли бажарилди, 5 миллион тоннадан ортиқ пичан ғарамланди. Бироқ бу камлик қилади. Шунинг учун пахта йиғим-теримини давом эттириш билан бир вақтда қўшимча ем-хашак жамғаришга ҳам зўр бериш керак.

Бу йил пахтакорлар учунгина эмас, озуқакорларга ҳам қулай келди. Шунга қарамай баъзи областларда ем-хашак етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш у ёқда турсин, ҳатто ўтган йилдаги даражадан камайтириб юборилди. Шуни айтиш кифояки, Қорақалпоғистон АССР, Самарқанд областида ўтган йилдагига нисбатан бир неча ўн минг тонна пичан кам жамғарилди. Шунингдек, Сирдарё областида ҳар бир шартли қорамол ҳисобига тайёрланган ем-хашак миқдори кам бўлишига йўл қўйилди.

Кўкпояни хандақларга жойлаш давом этмоқда. Эрта-индин ёмғирли кунлар бошланиши мумкин, шунинг учун шошилиш керак. Қашқадарё, Сурхондарё ва Сирдарё областларида бу муҳим ишга етарли эътибор берилмаяпти. Мазкур областларда ширали озуқа тайёрлаш плани 43—65 процент бажарилганини қандай баҳолаш мумкин?

Бундай аҳвол билан келишувчилик қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Партия, совет ва хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар, бўрдоқичилик комплексларининг раҳбарлари йўл қўйилган камчиликларни тугатиш, силос учун маккажўхори ўриш, лавлаги кавлашни тез ва соз ўтказиш учун ҳамма чораларни кўришлари шарт. Акс ҳолда улар келаси мавсумда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш бўйича белгиланган марраларни эгаллашлари қийин бўлади.

Ҳозир—қуёшли кунлар кулиб турган бир пайтда — барча фермалар, кошарлар, паррандахоналарни қишловга пухта шайлаш, машина ва механизмларни яхшилаб ремонтдан чиқариш, мавжуд озуқа цехлари ва кухняларини ишга тушириш лозим. Очиғини айтиш керак, бу соҳада қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда. Республикада молларни боғлаб боқиш учун 2.300 тадан ортиқ ферма бор, улардан 1.800 таси сут етиштиришга ихтисослаштирилган, қарийб 8 минг кошарда қўй ва эчки, 477 та фермада чўчқа асралади.

Андижон ва Фарғона областларининг чорвадор ҳамда қурувчилари бинолар, ускуналар ва техникани сифатли ремонт қилишнинг аҳамиятини жуда яхши англаганлари учун ҳам бу ишни аниқ, бир маромда бажардилар. Бу областларда сут-товар фермаларининг 95—98 проценти қишки шароитга тахт қилиб қўйилди. Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Бухоро, Қашқадарё, Наманган областлари хўжаликларида чўчқачилик фермалари комплекслари, Сурхондарё, Наманган ва Самарқанд областларида эса қўйчилик кошарларини мавсумга шайлаш ишлари ниҳоясига етказилди.

Агар жойлардан олинган ҳисоботларга ишонадиган бўлсак, аҳвол чакки эмас: чорвадорлар совуқ кунларни иссиқ биноларда ўтказиб, бутун қишлов учун микроқўшилмалар билан бойитилган ҳамда буғлантирилган ва майдаланган озуқа олиб туришадигандек бўлиб туюлади. Афсуски, амалда шундай эмас. Сирдарё, Сурхондарё, Қашқадарё областларининг колхоз ва совхозларида, бўрдоқичилик комплексларида бу иш суст олиб борилмоқда. 20 октябргача бўлган маълумотга қараганда умуман республикада қарийб 300 ферма ҳали қишга тахт қилинмаган, шундан юздан ортиқроғи сут-товар фермасидир. 1.100 дан ортиқ кошар, 70 та чўчқачилик фермаси ва комплекси ҳам ҳозирланмаган. Демак, хотиржам бўлишга ҳали вақт эрта.

Бу йил республикада озуқа цехлари ва кухняларини тайёрлаш бирмунча дуруст бораяпти. Хўжаликлардаги 2.983 та ана шундай цехлар ва кухнялардан 2.912 таси ремонтдан чиқарилган. Бухоро, Наманган ва Сирдарё областларида ҳаммаси тахт қилинган. Тошкент ва Самарқанд областларида эса озуқа цехлари ва кухняларини совуқ кунлар бошланиши билан дарҳол ишга тушириш учун ремонт ишларини жадаллаштириб юбориш даркор. Самарқандликлар сигир соғадиган қурилмалар ҳамда электр иситгичлар ремонтини тезлаштирмасалар, панд еб қоладилар.

Хўжаликларнинг раҳбарлари чорвадорларга унумли ишлаш ва дам олиш учун қулай шароит яратиб беришлари зарур. Кейинги йилларда республикада бу соҳада кўп иш қилинди. Ферма ва комплексларда 4 мингдан ортиқ чорвадорлар уйи қурилди. Бу қувонтирадиган рақам, албатта. Демак, барча ферма ходимлари яхши шароитда дам олиш, овқатланиш, газета ва журналларнинг янги сонларини ўқиш, телевизордан қизиқарли кўрсатувларни томоша қилиш, зарурат туғилса, врач ёки медицина ҳамшираси ёрдамидан фойдаланиш имконига эгадилар.

Афсуски, ҳамма жойда аҳвол шундай эмас. Баъзи хўжалик ва районларда одамларга меҳнат қилиш, дам олиш учун шароит яратишга расмиятчилик билан ёндашганлар. Иссиқ хона бўлса, чорвадорлар уйи бор, деб рапорт беришади. Унда зарур шарт-шароит мавжудми? Бу билан ҳеч кимнинг иши йўқ, раҳбарлардан гап эшитилмаса бўлгани. Фикримизни тасдиқлаш учун баъзи рақамларни келтириб ўтмоқчимиз. 3.421 та чорвадор уйида қизил бурчак, 1.539 тасида ошхона, 1.449 тасида душхона, 1.144 тасида медпункт бор, холос.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленумидаги докладда таъкидлаб ўтилганидек, агар совет кишиси кундалик ғамхўрлик билан қуршаб олинса, унга меҳнат қилиш ва дам олиш учун қулай шароит яратиб берилса, ҳар қандай вазифани ҳал этиш осон бўлишини ҳаётнинг ўзи кўп бор тасдиқлаб берди.

Шундай экан, район партия комитетлари ва халқ депутатлари Совети ижроия комитетлари, РАПОларнинг мутахассислари, хўжаликларнинг раҳбарлари одамлар бутун қиш давомида ишлайдиган жойлардаги шароитни яна бир маротаба кўздан кечириб чиқишлари, нуқсон ва камчиликлари бўлса, уларни тездан бартараф этиш чораларини кўришлари керак.

Пахтакор районидаги «Пахтакор» совхозида бир неча кундан буён мажбурият ҳисобига пахта топширилмоқда. Заршунослар ҳозирга қадар Ватан хирмонига 2.639 гектар майдондан 6.750 тонна оқ олтин тортиқ қилдилар. Ҳосилдорлик гектар ҳисобига 26 центнерга етди. Холмўмин Зокиров, Ҳаким Ўрозалиев, Абдурасул Норматов бошлиқ бригадаларда бу кўрсаткич 30 центнердан ошди. Эришилган ютуқнинг боиси нимада? Янги иқтисодий муносабатда, коллектив ва оила пудрати кенг жорий этилганида, йиғим-теримда эса машиналарга таянилганида. Ялпи ҳосилнинг 5.500 тоннаси зангори кемалар ёрдамида саранжомланганини бунинг исботи.

Йиғим-терим давом этмоқда. Миришкорлар яна 550 тонна хом ашё тайёрлаш ниятида астойдил ғайрат қилмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: 1. Ленин ордени ва Октябрь революцияси ордени соҳиби, звено бошлиғи Мамат Бобобеков ва бригадир Холмўмин Зокиров. 2. Акмал Икромов номли пахта тозалаш заводи лабораторияси мудири Нортожи Ҳайдарова ва катта лаборант Бувисора Шукурова иш устида.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ фотолари.

ХИРМОНГА БАРАКА!

Пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 3 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
ТОШКЕНТ	0,34	108,03	0,23	110,57
БУХОРО	0,79	108,00	0,86	87,25
ХОРАЗМ	0,38	107,36	0,50	68,01
ҚАШҚАДАРЁ	0,44	103,53	0,37	111,25
ҚҚАССР	0,70	98,17	0,38	93,07
Сирдарё	0,67	96,46	0,55	106,42
Сурхондарё	0,85	96,21	0,30	91,24
Фарғона	0,73	92,71	0,18	41,41
Наманган	0,81	92,51	0,62	66,66
Самарқанд	1,19	84,27	0,91	80,65
Андижон	0,70	72,34	0,28	29,34
Республика бўйича:	0,70	95,34	0,47	82,46
Шу жумладан ингичка толали пахта				
САМАРҚАНД	3,31	110,88	6,20	104,67
СУРХОНДАРЁ	0,99	110,11	0,59	169,92
ҚАШҚАДАРЁ	0,86	106,48	0,61	151,10
Наманган	0,62	96,46	—	—
Бухоро	0,21	15,26	0,65	8,70
Республика бўйича:	0,95	104,23	0,69	158,49

КПСС Марказий Комитетида кенгаш

2 ноябрь куни КПСС Марказий Комитетида марказий органларнинг, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари билан ўтказилган кенгашда партия ва ҳукуматнинг аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилаш, социал-иқтисодий ривожланишни ва мамлакат агросаноат комплексида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш тўғрисидаги қарорлари қайта қуришнинг биринчи галдаги, долзарб вазифаси сифатида қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди.

Кенгашни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг раиси М. С. Горбачев кириш нутқи сўзлаб очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари, СССР Госплани раиси Ю. Д. Маслюков муҳокама этилган масала юзасидан ахборот берди.

СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари, СССР Агросаноат давлат комитетининг раиси В. С. Мураховский, СССР шарқий районларда қурилиш министри А. А. Бабенко, СССР минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министри Н. М. Ольшанский, СССР кўмир саноати министри М. И. Шчадов, СССР халқ контроли комитетининг раиси С. И. Манякин, СССР авиация саноати министри А. С. Сисцов, СССР халқ таълими давлат комитетининг раиси Г. А. Ягодин, СССР ўрта машинасозлик министри Л. Д. Рябев, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, СССР Министрлар Совети машинасозлик бюросининг раиси И. С. Силаев, СССР химия саноати министрининг биринчи ўринбосари А. Н. Устькачкинцев, СССР бинокорлик материаллари саноати министри С. Ф. Военушкин шу проблемалар юзасидан қилинаётган ишлар ва таклифлар ҳақида маълумот бердилар.

Кенгаш якунида М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, А. П. Бирюқова, А. В. Власов, О. Д. Бакланов, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Ю. П. Баталин, И. С. Белоусов, Л. А. Воронин, В. К. Гусев, В. М. Каменцев, Б. Л. Толстих, ВЦСПС раиси С. А. Шалаев, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. И. Мироненко, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг аппаратининг масъул ходимлари, оммавий ахборот воситаларининг намояндалари қатнашдилар.

(ТАСС).

ВЕТЕРАНЛАР ҲАМОН САФДА

Ветеранлар... Улар Октябрь инқилобининг буюк ғалабаларида қатнашдилар, гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши фронтларида жанг қилдилар, вайрон бўлган хўжаликни тикладилар, социализм қурдилар. Бугун ҳам улар энг қийин жойларда, ўзларининг тажрибалари, ҳаётни билишлари, ёшларга маслаҳатлари билан кўмаклашишлари зарур бўлган жойларда камарбастадирлар.

Қарор топган анъанага кўра, Октябрь байрами арафасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика ветеранлари билан учрашув бўлиб ўтди. Учрашувни Ўзбекистон уруш ва меҳнат ветеранлари республика кенгашининг раиси Р. Ғ. Ғуломов очди.

Мажлис аҳли ҳузурида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ветеранлари ташкилоти республика ижтимоий-сиёсий ҳаётининг барча соҳаларида, шунингдек хўжалик турмушида катта иш олиб бормоқдалар, деб таъкидланди учрашувда. Партия қайта қуриш, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш соҳасида янги вазифаларни илгари сурган ҳозирги даврда ҳар бир кишидан жамиятни янгилаш, демократиялаш жараёнларида фаол иштирок этиш талаб қилинади. Ветеранлар бу борада жуда кўп иш қилишлари мумкин.

СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессияси СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги давлат планини тасдиқлади. Партия ва халқнинг бунёдкорлик ишларида беш йилликнинг тўртинчи йили муҳим роль ўйнаши керак. Совет кишиларининг куч-ғайрати экономикани бундан буён ҳам соғломлаштиришга, унинг устун йўналишларини жадал ривожлантиришга қаратилади. Бу ишларнинг ҳаммаси совет кишиларининг турмуш даражасига ижобий таъсир қилади.

Республикамиздаги қайта қуриш анчагина мураккабликларга рўбарў келмоқда. Кўпгина муаммолар йиғилиб қолган. Ўтмишда содир бўлган салбий ҳодисаларнинг илдизларини тугатиш, аҳоли турмуш даражасини ошириш, миллатлараро муаммоларни биргаликда ҳал этиш, одамларни, айниқса ёшларни ватанпарварлик ва интернационал руҳда тарбиялаш масалаларига кўпроқ эътибор бериш, региондаги экологик вазиятни яхшилаш учун курашиш зарур.

Жўн бўлмаган ана шу барча вазифаларни ҳал этишда ветеранлар катта ёрдам беришлари мумкин. Республика кенгаши пенсионерларни касаначилик меҳнатида, кооперативларда, оилавий ва ижара пудратида, хизмат кўрсатиш соҳасида, савдода баҳоли қудрат меҳнат қилишга имкони борича кўпроқ жалб этиши керак. Мураббийлик ҳаракатида, техникавий ва ҳаваскорлик ижодкорлигини ривожлантиришда ветеранларнинг иштироки кенгайиши лозим. Ана шу соҳаларнинг барчасида ветеранлар кенгашлари муайян иш қилмоқдалар. Совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, бошқа жамоат ташкилотлари билан амалий алоқалар ўрнатилмоқда. Катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган доно қарияларнинг ватанпарварлиги, ижодий ташаббуси ижобий натижалар бермоқда. Масалан, республика кенгашининг даъвати билан қишлоқларда яшаётган юз мингдан кўпроқ пенсионер пахта теримига чиқди. Оқ олтин тайёрлашда республикамиз бу йил эришаётган муваффақиятларда уларнинг ҳам ҳиссаси бор. Кўпчилик ветеранлар оилавий пудратга бош бўлмоқдалар, қолоқ бригадаларда ишламоқдалар, чорвачиликни ривожлантиришда кўмаклашмоқдалар.

Кооператив ҳаракатни ривожлантириш туб иқтисодий ислоҳотнинг йўналишларидан биридир. СССРда кооперация ҳақида қонун қабул қилингандан кейин бундай коллективларда 80 процентга қадар пенсионерлар, ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган аҳолининг бошқа табақалари ишлаши назарда тутилган эди. Аммо амалда ҳозирча бундай бўлмади. Кооперативларда асосан ёшлар ишламоқдалар. Пенсионерлардан иборат кооперативлар бармоқ билан санарлидир. Ана шу ҳаракатда пенсионерлар кам қатнашаётганлигининг сабабларини аниқлаш ва уларни ишга мумкин қадар кўпроқ жалб этиш имкониятларини топиш керак. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари бу ишда фаол ёрдам беришлари лозим.

Учрашувда ветеранлар идеология соҳасида, айниқса ёшлар ўртасида катта ва фойдали фаолият кўрсатишаётгани таъкидланди. Аммо ёш авлод қайта қуришнинг актив кучи бўлмоғи учун бу соҳада ҳали кўп иш қилиш керак. Катталар ёшларга қуруқ ваъзхонлик, насиҳатгўйлик қилмай, суҳбатлашиб, бир-бирларининг фикрларига қулоқ солишлари зарур. Улар бир-бирларини иззат-ҳурмат қилиб сўзлашсалар, демократия асосларини яхшироқ тушуниб оладилар ва ундан шахсий, худбинлик мақсадларида эмас, балки халқ, социализм манфаатлари йўлида фойдаланадилар. Ёшларда бурч, номус, виждон, ҳақгўйлик, масъулият, инсонпарварлик сингари тушунчаларнинг социалистик негизини қайта тиклаш, совет халқи ва давлатининг тарихига ёшларнинг ишончсизлик билан қараши кўринишларига барҳам бериш муҳимдир.

Ветеранлар ташкилотлари маҳаллий Советлар ижроия комитетлари билан биргаликда ветеран-пенсионерларнинг турмуш шароитларини яхшилаш учун кўп иш қилишлари лозим. Бу ишда камчиликлар бор. Муҳтож кишиларнинг барчаси ҳам интернат уйлардаги жойлар билан таъминланмаган, бир қанча районларда эса ана шундай интернат уйлар секин қурилмоқда. Минглаб ветеранлар якка тартибда уй-жой қурилиши учун участкалар ажратиб берилишига, телефон ўрнатилишига, юқори сифатли истеъмол маҳсулотлари билан таъминланишга маҳтал бўлиб турибдилар. Ҳали олдинда катта ишлар турибди ва ветеранлар умумий ишга муносиб ҳисса қўшишларига шубҳа йўқ, деб таъкидланди учрашувда.

Р. Н. Нишонов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси номидан ветеранларни бўлажак умумхалқ байрами — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 71 йиллиги билан самимий қутлади. У ветеранларга сиҳат-саломатлик, уларнинг олижаноб фаолиятларида муваффақиятлар тилади.

Учрашувда уруш ва меҳнат ветеранлари Тошкент шаҳар кенгашининг раиси С. С. Охунжонов, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. А. Ковалева, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси М. Исматов, уруш ва меҳнат ветеранлари республика кенгаши идеология комиссиясининг раиси М. И. Косих, ўзбек хотин-қизлари орасидан чиққан биринчи парашютчи, локомотив машинисти Б. Мирбобоева, уруш ва меҳнат ветеранлари бутуниттифоқ кенгаши раисининг ўринбосари П. И. Кравченко сўзладилар.

Ветеранлар доимий диққат-эътибор учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига чин дилдан миннатдорчилик изҳор этдилар ва бутун куч-ғайратимизни, тажриба ва билимимизни КПСС XXVII съезди ва бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорларини бажаришга сарфлаймиз, деб ваъда бердилар.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар В. П. Анишчев, Ғ. Ҳ. Қодиров, М. Ҳ. Холмуҳамедов, А. С. Ефимов, Б. Ф. Сатин иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика министрликлари ва идораларининг бир қанча масъул участкаларини кадрлар билан мустаҳкамлаш билан боғлиқ айрим масалаларни кўриб чиқди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг енгил саноат ва халқ истеъмол моллари бўлимининг мудири бўлиб ишлаган Г. М. Писулин — енгил саноат министрининг;

«Узоргтехдорстрой» трестининг бошқарувчиси бўлиб ишлаган Б. М. Нуриддинов ва «Ташстройтранс» бирлашмасининг бош директори бўлиб ишлаган С. П. Василенко — автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министрининг;

Тошкент олий партия мактаби партия комитетининг секретари бўлиб ишлаган В. Д. Дворкин маданият министрининг биринчи ўринбосарлари этиб тасдиқландилар.

Ҳунар-техника таълими давлат комитети раисининг ўринбосари бўлиб ишлаган В. Н. Архангельский — Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети раисининг;

Ўзбекистон Компартияси Жиззах область комитетининг иккинчи секретари бўлиб ишлаган С. И. Стрижнев — Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети раисининг;

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири бўлиб ишлаган С. А. Хўжаева — Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитети раисининг;

Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети раисининг биринчи ўринбосарлари бўлиб ишлаган М. А. Телегин ва Н. Назиров —Меҳнат ва социал таъминот давлат комитети раисининг биринчи ўринбосарлари қилиб;

Илгари Ўзбекистон ССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитетининг раиси бўлиб ишлаган Х. Н. Тожиев республика Давлат план комитети раисининг ўринбосари этиб тасдиқландилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети савдо ва маиший хизмат кўрсатиш бўлими мудирининг ўринбосари бўлиб ишлаган А. Я. Мансуров — Ўзбекистон ССР савдо министрининг;

Қурилиш министрининг ўринбосари бўлиб ишлаган Н. Д. Тен—Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари министрининг;

Молия министрлиги бюджет бошқармасининг бошлиғи бўлиб ишлаган В. С. Беганов Ўзбекистон ССР молия министрининг;

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг инструкторлари бўлиб ишлаган В. П. Перевозчиков ва Т. Г. Шамсиев Ўзбекистон ССР маданият министрининг ўринбосарлари қилиб тасдиқландилар.

Қурилиш министрининг ўринбосари бўлиб ишлаган Н. А. Ходирев Ўзбекистон ССР Қурилиш давлат комитети раисининг;

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ахборот ва чет эллар билан алоқалар бўлимининг сектор мудири бўлиб ишлаган З. Муродов, Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети раисининг ўринбосарлари бўлиб ишлаган А. Д. Нарзиев ва В. Г. Верхотуров Ўзбекистон ССР Меҳнат ва социал таъминот давлат комитети раисининг ўринбосарлари қилиб тасдиқландилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети фан ва ўқув юртлари бўлимининг мудири бўлиб ишлаган Н. Тўхлиев ўзбек энциклопедияси бош редакциясининг редактори этиб тасдиқланди.

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА РАЙОН ГАЗЕТАСИ

«Қишлоқ ҳақиқати» давра суҳбати

Ҳозирги кунда республикамизда 140 дан ортиқ район газетаси чоп этилмоқда. Улар ошкоралик минбари, қайта қуришнинг таъсирчан воситаси сифатида майдонга чиқмоқдалар. Бироқ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленумида таъкидланганидек, баъзи район газеталари фаолияти жўшқин ҳаётдан орқада қолмоқда. Мақолалар руҳи жамиятимиз, меҳнат коллективларида юз бераётган инқилобий ўзгаришларга мос келмаётир. Бунинг устига баъзи жойларда танқидни бўғиш ҳоллари содир бўлаяпти. Шу боисдан ҳаётга яқин турадиган бу матбуот органларига партиявий раҳбарлик савиясини кўтариш энг долзарб вазифалардандир.

«Қишлоқ ҳақиқати»нинг давра суҳбатида ана шулар ҳақида қизғин гап борди. 30 нафар район газетаси редактори ўзини ўйлантираётган, тўлқинлантираётган масалалар, олға қараб боришга тўсқинлик қилаётган муаммолар хусусида очиқчасига фикр юритди, қимматли таклифларни ўртага ташлади.

КУРАШ ОСОН БЎЛМАЙДИ

С. ЗИЁЕВ,

Сурхондарё область Шеробод район «Янгиобод» газетасининг редактори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими

⊙

Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида матбуотнинг қайта қуриш давридаги вазифаси, танқид қилиш масъулияти ҳақида алоҳида гап борди. Ҳозир журналист учун биринчи навбатда дадиллик, изчиллик зарур. Довюрак қаламкашни партиямиз, халқимиз қўллаб-қувватламоқда. Аммо бизга нисбатан тош отаётганлар ҳам йўқ эмас. Бундай шароитда ҳақиқатни, фақат ҳақиқатни ёзишимиз, ҳушёр, ўтюрак бўлмоғимиз керак.

«Жигули» автомашиналарига хизмат кўрсатувчи станция бошлиғи, коммунист Б. Бобоёров ўзига ортиқча баҳо бера бошлади. Унда калондимоғлик, манманлик пайдо бўлди. Ҳатто район марказий касалхонасида ётиб олиб, улфатлари билан базми жамшид қурди. Охир-оқибат врачлар бу эркатой «бемор»ни шифохонадан чиқариб юборишга мажбур бўлдилар.

Кўп ўтмай газетамизда жамоатчи мухбир С. Очиловнинг «Бобоёров нега касалхонадан ҳайдалди?» сарлавҳали мақоласи босилиб чиқди. Унда коммунист-раҳбарнинг бачкана қилиқлари, маънавий қиёфаси дангал очиб ташланди. Ажабланарлиси шуки, айбдор қолиб, мақола муаллифи идорама-идора сарсон қилинди. Ёш қаламкашни яккалаб қўймадик. Бутун коллективимиз ҳақиқат учун қаттиқ курашди. Афсус, район партия комитети ўз матбуот органини қўллаб-қувватлаш ўрнига сийқа усулни қўллади: умумий бўлим мудири (собиқ) Ш. Ягафаров иштирокида ўтказилган партия йиғилишида Б. Бобоёровга ҳайфсан эълон қилиш билан чекланилди.

Бўш келмадик. Газетада «Бобоёров нега ҳимоя қилинди?» сарлавҳаси остида яна мақола босдик. Аммо на райком, на райижроком бунга эътибор қилди. Область газетасига мурожаат этишга мажбур бўлдик. Тажрибали журналистлар, мутахассислар ҳар бир фактни синчиклаб ўргандилар. Шундан сўнг «Ленин байроғи»да босилган мақолада район газетасининг йўли, позицияси тўла қўллаб-қувватланди. Дадил чиқиш райком бюро мажлисида муҳокама қилиниб, Б. Бобоёров вазифасидан олиб ташланди.

Яна бир мисол. Райондаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхозида иш юришмаяпти. Ўзибўларчилик, сансалорлик, масъулиятсизлик оқибатида сабзавот, мева, картошка етиштириш юзасидан белгиланган планлар кўнгилдагидек бажарилмаяпти. Айрим раҳбар ва мутахассислар, хусусан, директор Ж. Эштўраев ўз фаолиятини янгича талаблар асосида қайта қура олмаяпти. Бунинг устига матбуотнинг танқидий чиқишларига жавоб бермайди. Қаламкашларга нисбатан паст назар билан қарайди. Жамоатчи мухбир Р. Қултўраевни газетада дадил чиқиш қилганлиги учун партком секретари, касаба союз комитети раисининг кўз олдида ҳақорат қилиб, ёқасидан олганча кабинетидан ҳайдаб чиқарди.

Район партия комитетига шу ҳақда хабар бердик. Лекин директор қилмишига яраша жазоланмади.

Ҳаётимизни тубдан қайта қуриш ҳозирги кунда биз учун энг муҳим мавзу бўлиб қолди. КПСС XXVII съездидан сўнг турмушимизнинг барча қирраларини чуқур ёритиш, ўқувчилар қалбига янада яқинроқ кириб бориш мақсадида янги рубрикалар очдик. Бу соҳада бизга юзга яқин ишчи-қишлоқ мухбирлари яқиндан ёрдам беришаяпти.

Ишимизда қатор камчиликлар, ечимини кутаётган муаммолар йўқ эмас. Баъзида ходимларда билим, маҳорат, масъулият етишмаяпти. Сийқа, ҳиссиз ёзилган жумлалар ҳамон учрайди. Газетанинг техник безаги ҳам яхши эмас. Шерободда районлараро босмахона қурилиб ишга туширилди. Лекин негадир бу ерда цинкография йўқ. Сурат тайёрлатиш учун 80 километр йўл босиб, область марказига боришга мажбур бўлаяпмиз.

Ижодий коллективимиз қайта қуришга тўсиқ бўлаётган муаммоларни дадил кўтариб чиқишга ҳаракат қилаяпти. Аммо бу йўлда турли қийинчиликларга дуч келаяпмиз. Бу кутилган ҳол. М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетида оммавий ахборот воситалари, идеология муассасалари ва ижодий союзларнинг раҳбарлари билан учрашувда сўзлаган нутқида таъкидлаганидек: «Белгиланган режаларни амалга ошириш... катта, бениҳоя қийин ва кенг миқёсли жараёндир».

БОСМАХОНАДА ТАРТИБ ЎРНАТИЛАРМИКАН?

О. ХУДОЙБЕРГАНОВ,

Тўрткўл район «Коммунизм ғалабаси» газетасининг редактори, Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган маданият ходими

⊙

Ёниб, жўшиб ишлайдиган ажойиб даврда яшаяпмиз. Ҳамма жойда дадил одимлаётган қайта қуриш кенг имкониятлар яратди. Янгиланиш муваффақияти инсон омилига боғлиқ. М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетидаги учрашувда таъкидлаганидек, ҳозирги вақт шундайки, партия органлари, раҳбар кадрлар, ҳамма, шу жумладан, оммавий ахборот воситалари ҳам аниқ позицияда туришлари керак.

Журналистнинг вазифаси севимли газетасини сифатли ва саводли қилиб чиқариш, омма интилишларини, эзгу ниятини, қийинчиликларини тўлақонли акс эттирган мақолалар тайёрлашдан иборат.

Бошламасигаёқ айта қолай: ишимиздан кўнглим тўлмаяпти. Баъзида эрта билан «Коммунизм ғалабаси»нинг навбатдаги сонига кўз югуртираман-у хафа бўлиб кетаман. Сабаби: саҳифалар, суратлар хира, айрим сарлавҳалар икки хил ҳарфда терилган. Бундай газетани ким ҳам қизиқиб қўлига оларди. Босмахонага киришга юрагим безиллайди. Линотипчи О. Рўзимбетова, саҳифаловчиларнинг ҳасратидан чанг чиқади. Негаки, ишлаш учун энг оддий шароит йўқ. Офсет машинаси, ҳаво тозалагич ускуналар икки йилдан буён бузуқ. Бу ерда ёз жазирамасида қўрғошин ютиб ишлаш қанчалик мушкул эканлигини бир тасаввур этинг. Баъзида арзимаган эҳтиёт қисм етишмай, машиналар соатлаб тўхтаб қолади. Натижада газета ўқувчилари қўлига кеч етиб боради. Яна бир муаммо бизни жуда қийнаяпти. Сурат тайёрлатиш учун 180 километр йўл босиб Нукусга қатнаяпмиз.

Босмахона директори С. Туримбетовнинг эса парвойи палак. У ташвишли ҳолни бартараф этиш, қанчадан-қанча маблағ сарфлаб келтирилган машиналарни унум билан ишлатишга эришиш ўрнига қўйнимизни пуч ёнғоққа тўлғазиб юрибди. Босмахонага нуфузли комиссия келиб, шароит билан яқиндан танишди. Директор камчиликлар, барчани тўлқинлантираётган муаммоларни ўртага қўйиш ўрнига: «Ишнинг кетиши ёмон эмас, кўпчилик талабини қондириш учун барча чораларни кўраяпмиз», — деди. Ахир, ёлғон гапиришдан кимга фойда, кимга зиён?

Буларнинг ҳаммаси область нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси бошқармасига маълум. Аммо у ердаги раҳбар ўртоқларнинг сўздан амалий ишга ўтишлари қийин бўлаяпти. Улар фаолиятида қайта қуриш қачон бошланаркин?

ОРҚАГА ҚАЙТИШ ЙЎҚ

Н. САФАРОВ,

Бухоро область Ғиждувон район «Колхоз ҳақиқати» газетасининг редактори

⊙

Қайта қуриш, ошкоралик газетачидан экономика ва социал ҳаёт масалаларидан чуқур хабардорликни, ғоявий пухталик, юксак маҳоратни талаб қилмоқда. Ижобий жиҳатларни кенг ёритиш билан бирга дадил чиқишларни сусайтирмаслигимиз даркор. Аммо танқид инсоннинг қадр-қимматини камситиш учун хизмат қилмаслиги керак.

Ижодий коллективимиз яқин ўтмишда томир отган ошна-оғайнигарчилик, маҳаллийчилик, порахўрлик, амалпарастлик, шахсиятпарастлик каби иллатларга барҳам бериш учун бошланган курашда фаол иштирок этмоқда. Жорий йилнинг ўтган ойлари ичида «Колхоз ҳақиқати» саҳифаларида ўн икки фельетон, юздан ошиқ танқидий мақолалар эълон қилинди. М. Маҳмудовнинг «Оқибатсиз кишилар», Д. Баҳромовнинг «Қурби йўқ ваъдалар», «Лоқайдлик», А. Абдуллаевнинг «Харидор ҳақига хиёнат», М. Абдуллаевнинг «Паловхўр мураббийлар», С. Ўриновнинг «Она нажот излайди» сарлавҳали мақолалари газетхонларда катта қизиқиш уйғотди.

Омма билан алоқа мустаҳкамланмоқда. Агар 1986 йилда редакция бош мухбирларимиздан 1.069 та хат олган бўлса, жорий йилнинг ўн ойида бу кўрсаткич 2 мингдан ошди. Камчиликларимизни яхши биламиз: йиллар мобайнида шаклланиб келган сийқа услубдан ҳанузгача қутула олмаяпмиз. Баъзи ўринларда касб маҳорати, изчиллик етишмаяпти. Шу боисдан ўқиб-ўрганаяпмиз, изланаяпмиз, мақолалар тили устида ишлаяпмиз.

Давра суҳбати иштирокчилари тўғри таъкидлашаяпти: баъзида мушкул вазиятларга дуч келаяпмиз. Соғлом танқиднинг аҳамиятини тушунмаган, сиркаси сув кўтармайдиган баъзи кимсалар билан росмана жанг қилмоқдамиз. Гоҳида бошимизга таъна тошлари ёғилаяпти, бўҳтон уюштираётганлар ҳам йўқ эмас. Район партия комитети ҳамиша бизни қўллаб-қувватламоқда.

Газетада СССР 50 йиллиги номли мактабда таълим-тарбия ишлари бўшаштириб юборилганлиги аниқ далиллар орқали очиб берилди. Эртасига илм маскани директори важоҳат билан редакцияга келиб норозилик билдирди. Ётиғи билан тушунтиришга ҳаракат қилдик. Бўлмади. Юқори ташкилотларга кетма-кет шикоят хатлари ёзилди. Нуфузли комиссия текшириш ўтказганида мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Оқибат натижада мактаб директори М. Аллаева вазифасидан бўшатилди.

«Жилвон» совхози давлатга сут топширишни кескин оширишга эришди. Бу газета агросаноат бўлимининг мудири З. Саъдиев эътиборини тортди. У фермага бориб, чорвадорлар иши билан яқиндан танишди. Маълум бўлишича сигирлар сонини кўпайтириш ҳисобига «юқори» кўрсаткичга эришилаётган экан. «Директор нега қизарди?» деб номланган мақолада «илғор тажриба» сирлари очиб ташланди. Танқидга чидай олмаган совхоз директори узоқ вақт устимиздан арз қилиб юрди. Аммо ўзи уялиб қолди.

Биз ҳақ эканлигимизни билардик. Лекин ҳар бир тўқнашувда, ўринсиз тортишувларда асабларимиз бузилаяпти, қимматли вақт зое кетаяпти. Якдил фикр шундай: кўпчилик одамлар биз — журналистларни қайта қуриш ҳимоячилари деб билишади.

ЯХШИ МАҚОЛА ЭЪТИБОРСИЗ ҚОЛМАЙДИ

Ш. ҲАЙТОХУНОВ,

Андижон область Жалолқудуқ район «Олға» газетасининг редактори

⊙

Столим устида ходимлар тайёрлаган мақолалар. Уларнинг айримларини зўр қизиқиш, иштиёқ билан ўқиб таҳрир қиламан. Очиғи, айримларини қўлимга олгим келмайди. Негаки, бир қолипда ёзилган, такрор жумлалар, ғиж-ғиж рақамлар... Нега мухбир даставвал эътиборни механизатор, теримчининг кунлик иш натижаси, мажбурияти, мусобақада ким ғолиб чиққанлигига қаратади-ю одамлар дарди, орзу-интилишлари, яшаш шароити, шийпонлардаги аҳвол, моддий манфаатдорлик масалалари назардан четда қолади. Жавоби тайин: баъзида сабр-тоқат, масъулият, касбга садоқат етишмаяпти. Бунинг устига гоҳида қош қўяман деб кўз чиқарамиз.

Яқинда ёрқишлоқлик бир аёлдан хат олдим. Унда шундай сатрлар бор: «Ҳурматли редактор! Мухбирингиз А. Раҳмонова «Уч мактуб изидан» сарлавҳали мақоласида оилавий масалаларга, шахсий муносабатларга енгил-елпи ёндашиб, эр-хотин ўртасига адоват солди. Мақола муаллифи билан юзма-юз қилсангиз».

> БИЗ ПАРТИЯ МАТБУОТИНИНГ ЯНГИ СИФАТИГА, УНИНГ СИЁСИЙ БИЛИМ БЕРИШ ВА ТАШКИЛОТЧИЛИК РОЛИ ЯНГИ СИФАТИГА ЭРИШМОҒИМИЗ КЕРАК. ҲОЗИР МАТБУОТИМИЗ ҚАЙТА ҚУРИШ ЙЎЛИДАГИ ҲАРАКАТГА ХАЛАҚИТ БЕРАЁТГАН ҲАММА ИЛЛАТЛАРНИ ТАНҚИД ҚИЛИШ РУҲИНИ ПАСАЙТИРМАЙ, ЖАРАЁНЛАРГА ЧУҚУР КИРИБ БОРИШИ, ТУРМУШИМИЗНИНГ БАРЧА СОҲАЛАРИДА ЯНГИ ЖАМИЯТ ҚАРОР ТОПИШИНИНГ МУРАККАБ ДИАЛЕКТИКАСИНИ, ЗИДДИЯТЛИЛИГИНИ ТАҲЛИЛ ЭТИШИ КЕРАК. БУНИНГ УЧУН ЭСА КЎП БИЛИМ ҲАМ, КЎП ОМИЛКОРЛИК ҲАМ, КЎП АМАЛИЙ ИШ ВА МАСЪУЛИЯТ ҲАМ КЕРАК БЎЛАДИ.
>
> (Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси материалларидан).

Уч ойлик машмашадан кейин ходимимизнинг ўзи зарба еди. Бизга катта ҳуқуқ берилган. Аммо масъулиятимиз ундан ҳам улкан. Бир нарсага қатъий ишонч ҳосил қилдим: маҳорат билан ёзилган ҳар қандай мақола эътиборсиз қолмайди. Бир мисол. Шу йилнинг январь ойида газетада журналист Ў. Фозиловнинг «Олдинги шуҳрат қани?» сарлавҳали мақоласи босилди. Муаллиф Димитров номли колхоз қолоқлар сафига тушиб қолганлигининг туб сабаблари, хўжаликни бошқаришдаги нўноқликлар, инсон омилига, социал масалаларга эътиборсизлик оқибатларини аниқ, таъсирчан мисоллар орқали кўрсатиб берди. Бу кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Сувчилар, механизаторлар, боғбону соҳибкорлардан кўплаб хатлар олдик. Район партия комитети мазкур мақолани маъқуллади.

Редакция қолоқ совхозни оталиққа олди. Бу ерда қайта қуриш қандай амалга оширилаётганлиги, одамлар психологиясидаги ўзгаришлар, тажриба ва ташаббуслар кенг ёритиб борилди. Ҳаракат зое кетмади. Хўжалик экономикаси мустаҳкамланмоқда. Оилавий, бригада пудрати кенг жорий этилмоқда. Бошқа соҳалар қатори чорвачилик изчил ривожланаяпти.

Редакция почтаси кун сайин бойиб бораяпти. Газетхонлар меҳнат коллективларида эришилаётган дастлабки муваффақиятлар, муаммолар, нуқсонлар ҳамда уларни ҳал этиш хусусидаги таклиф ва мулоҳазаларни ёзиб юбормоқдалар. Биз бу хатлардан кенгроқ фойдаланиш мақсадида «Қайта қуриш: изчил демократия учун», «Ошкораликни ўрганамиз», «Қайта қуриш: изланиш ва муаммолар» каби рубрикалар очдик.

Мамлакатимизда йиллар мобайнида миллий масала узил-кесил ҳал бўлган деб келинарди. Болтиқбўйи, Тоғли Қорабоғдаги воқеалар бу борада ечилмаган муаммолар борлигини яққол кўрсатди. Ижодий коллективимиз миллий муносабатларни мустаҳкамлаш, ўзаро қардошлигимиз буюклигини ҳаққоний акс эттиришга ҳаракат қилаяпти.

Шу ўринда яна бир мулоҳаза. Ҳар йили жуда кўп ижодкорлар районимизда командировкада бўладилар. Аммо улар негадир редакциямизга келиб, биздан ҳол-аҳвол сўрашга вақт топиша олмайди. Фикримизча, область, республика газеталари журналистлари билан жонли мулоқот ҳар икки томон учун ғоят фойдалидир.

МАТБУОТНИНГ КУЧИ — ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИДА

Э. ЭРМАТОВ,

Хоразм область Қўшкўпир район «Мўл ҳосил учун» газетасининг редактори

⊙

Турғунлик йиллари мақола ёзиш мақсадида хўжаликларга борганимда колхоз раиси ёки совхоз директорининг «Вақтим йўқ, кейинроқ келарсиз» деган сўзларини тез-тез эшитардим. Яширмайман, қадримга ачинган кезларим кўп бўлган. Ҳа, ўша пайтда амалдорнинг айтгани айтган, дегани деган эди. Ҳозир шулар ҳақида ўйласам, ўзимни ноқулай ҳис қиламан. Негаки, биз — ижодкорлар ҳам камчиликларни кўра била туриб, бонг урмадик. Баъзида журъат етишмади. Лоқайдлик, келишувчанлик, кўнгли бўшлик қимматга тушди. Районда кўзбўямачилик, ошна-оғайнигарчилик, порахўрлик каби ярамас иллатлар чуқур илдиз отди. Қайта қуриш ҳамма нарсани жой-жойига қўйди. Шахсий бойлик орттиришга ружу қилган, халқни, давлатни алдаган нопок кимсалар эл-юрт ўртасида шармандаю шармисор бўлдилар. Деярли барча колхозларнинг раислари, айрим мутахассислари жиноий жавобгарликка тортилишди.

Матбуотга бўлган муносабат ўзгарди. Енг шимариб ишга киришдик. Долзарб мавзуларда дадил чиқишлар қилиб, меҳнат коллективларида соғлом, ижодий ва талабчанлик муҳитини мустаҳкам қарор топтириш асосий мақсадга айланди. Район партия комитети бизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлади. Редакция янги бинога кўчиб ўтди. Унумли ишлашимиз учун барча шароит муҳайё этилди. Авваллари редакторнинг кўп вақти йиғилишларда ўтарди. Қаламкашлар дала ишларига жалб этиларди. Буларнинг ҳаммасига барҳам берилди. Газета ўзининг коллектив агитатор, коллектив пропагандист, коллектив ташкилотчилик ролини тўлароқ намоён эта бошлади.

Танқидга ёпишиб олганимиз йўқ. Қайта қуришда эришилаётган дастлабки муваффақиятлар кенг ёритилаяпти. Хўжаликларда бригада, оилавий пудратни жорий этишнинг ўзига хос тажриба мактаби яратилди. Буларнинг ҳаммасида газетачиларнинг ҳам камтарона ҳиссаси бор.

Матбуот сўзининг таъсирчанлиги тобора ортиб бормоқда. Яқинда район партия комитети Островский номли ўрта мактаб директори Б. Алиевнинг интернационализм мавзуига бағишланган мақоласини маъқуллади. Лекин редактор сифатида мени бир нарса ташвишлантираяпти. Савдо, медицина, маориф соҳаларида қайта қуриш сезилмаяпти. Бу одамларни ҳақли равишда ташвишлантирмоқда. Шубҳасиз, камчиликларни бартараф этиш юзасидан бошланган курашда фаол иштирок этаяпмиз. Лекин дадил чиқишлар қилишда жиддий тўсиқларга дуч келаяпмиз. Баъзида ҳомийларнинг ҳаракати туфайли отилган ўқ нишонга тегмаяпти...

ЖУРНАЛИСТ МАҲОРАТИ

Н. ЗАЙНИЕВ,

Самарқанд район «Шарқ тонги» газетасининг редактори

⊙

Оммавий ахборот воситалари ижтимоий фикрнинг қудратли минбари бўлиб майдонга чиқмоқда. Улар тарихий ҳақиқат ва адолатни қайта тиклаш, камчилик ва нуқсонларни очиб ташлаш, қайта қуриш тажрибасини оммалаштириш, одамларда янгичасига фикрлаш, фаол бўлиш кўникмасини ҳосил этиш учун кўп иш қилаяпти. Бу ҳақда Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида ҳам гапирилди.

Редакторлик фаолиятимга росмана йигирма олти йил бўлди. Жўшқин, ҳаяжонли дамларни бошдан кечирдим. Лаёқатли шогирдлар тайёрладим. Уларнинг кўпчилиги область, республика матбуот органларида фаолият юритмоқдалар. Дилдаги гап шу: газетачи ҳеч қачон ҳозиргидек эмин-эркин ишламаган. Яқин ўтмишда қанчалик куйиб-пишмайлик, пировард натижадан кўнглимиз тўлмасди. Чунки мавзуга чуқур кириб борилмас, долзарб масалалар четлаб ўтиларди. Кимлардир танқиддан холи эди. Кўпчилик ўз фаолиятларидан қаноат ҳосил қилмаётганликларини таъкидлашарди.

Партия олдимизга ғоят масъулиятли вазифаларни қўйди. Фикримча, матбуотнинг омма орасидаги обрўсини янада ошириш учун аввало ҳафсала, синчковлик етишмаслиги оқибатида юзага келадиган хом-хатала материаллардан қутулиш керак. Айрим раҳбар ва мутахассисларнинг газета мақолаларига менсимай қарашлари ҳам мақсадга эришиш йўлида тўғаноқ бўлаяпти. Аммо ранжиб юрмасдан қатъий курашмоқ лозим. Зеро, қайта қуриш кўзгуси ҳароратли сўз билан мунаввардир. Сабоқлардан тегишли хулоса чиқариб айтаяпман бу гапларни.

Айни кунларда масъулиятли дамларни бошдан кечираяпмиз. Республика газетасида кейинги йилларда Самарқанд районида ғоявий-сиёсий, тарбиявий ишлар бўшаштириб юборилганлиги, «Шарқ тонги» саҳифаларида принципиал чиқишлар камайганлиги, борлари ҳам эътибордан четда қолаётганлиги танқид қилинди. Партия йиғилишида ҳар бир бўлим, ходим иши танқид, ўз ўзини танқид руҳида назардан ўтказилди. Таъсирчан тадбирлар белгиланди. Райком ўз матбуот органига партиявий раҳбарликни кучайтирди. Натижада газета тиражи 13 минг нусхадан ошди, республикада биринчилардан бўлиб фото наборда ишлашга ўтдик. Айни пайтда «Идеология ва ҳаёт», «Партия турмуши: қайта қуриш жабҳаларида», «Коммунист ва ишлаб чиқариш», «Инсон омилига эътибор» рубрикалари остида мунтазам мақолалар бериб борилаяпти.

«Шарқ тонги»нинг шу йил 6 август сонида «Мақтанганнинг уйига бор» деб номланган мақола босилди. Унда Куйбишев номли колхозда клуб ва спорт иншоотлари ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги, меҳнаткашларнинг унумли ишлаб, кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун шароит яратилмаганлиги танқид қилинди. Хўжалик раҳбарлари редакцияга телефон қилиб, камчиликларни рўй-рост кўрсатиб берганлигимиз учун раҳмат айтишди. Мақола колхозчиларнинг умумий йиғилишида кўриб чиқилди. Шундан сўнг бу ерда физкультура ва спорт ишларига, маданий-маиший тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор берила бошлади.

Буларнинг ҳаммаси қайта қуриш, ошкоралик шарофатидан. Фаолиятимизни янгича талаблар асосида назардан ўтказсак, ҳали ҳам баъзи ўринларда изчиллик, билимдонлик етишмаётганлиги яққол кўринади. Аммо руҳимиз тетик, эртанги кунга комил ишонч билан боқаяпмиз. Кайфият, ҳамжиҳатлик бор жойда албатта мақсадга эришилади.

ТАНҚИД ҚИЛИШ МАСЪУЛИЯТИ

И. ҲИКМАТОВ,

Қашқадарё область Нишон район «Меҳнат байроғи» газетасининг редактори

⊙

Турғунлик йилларида Қашқадарё областида салбий ҳолатлар қанчалик чуқур илдиз отганлиги ҳаммага маълум. Ўша кезлари жуда қийналиб ишладик. Яширмайман, газетамизда бирон танқидий мақола эълон қилинса, анчагача юрак ҳовучлаб юрардим. Ходимлар ҳам ишга келишлари билан: «Тинчликми?» — дея бир-бирларидан вазиятни сўрашарди. Чунки танқид учун таъқиб қилиш одат тусига кирганди-да.

«Туркманистон» совхозининг собиқ директори Т. Ашурова ҳақиқатни ёзганлиги учун жамоатчи мухбир З. Самадовани қаттиқ исканжага олди. Савдо ходимлари туҳмат уюштириб, газета бўлим мудири Ж. Яхшибоевни порахўрликда айбладилар. У икки йил азоб чекди: соғлиғи кетди, асаблари қақшади. Бироқ ҳақиқат қарор топди, журналист оқланди.

Газетанинг навбатдаги сонига қўл қўярканман, ўзимни айбдордек ҳис этардим. Негаки, саҳифалар зўрма-зўраки тўлдирилар, одамларга маъқул бўладиган, уларни ўйлантирадиган, руҳлантирадиган мақолалар йўқ эди ҳисоб. Давра суҳбати иштирокчилари мамнуният билан таъкидлашларича бор: қайта қуриш журналист қадрини оширди, ижод учун бекиёс имкониятлар яратди. «Меҳнат байроғи»да танқид кўпайди ва кучайди. Район партия комитети матбуот органининг обрўсини кўтариш, дадил чиқишлар таъсирчанлигини кучайтиришга қаратилган аниқ тадбирлар белгилади. Қаламкашга паст назар билан қараётган, редакцияга вақтида жавоб йўлламаётган «Самарқанд» совхози директори Н. Холиқов, партком секретари Б. Норов, РАПО раиси Т. Намозов, район маданият бўлимининг мудири Ш. Шерматов фаолиятига муносиб баҳо берилди. Афсуски қайта қуришни оғиздагина ёқлаётган Чўли Бегимқулов номли совхоз директори С. Тоҳиров, 132-автобаза директори О. Халилов ва бошқалар бизга ҳамон аччиқ қилиб юришибди...

Ижодий изланиш, ташкилотчилик туфайли газета мазмунан бойиб, мундарижаси кенгаймоқда. Ҳозирги кунда 110 нафар жамоатчи мухбир бизга яқиндан кўмаклашаяпти. Ўқитувчи Х. Назаров, ишчи Г. Рўзиева, механизатор Б. Жабборовнинг «Очиқчасига гаплашайлик», «Муросасизлар сигнали», «Ошкоралик ойнаси» рубрикалари остида босилган мақолалари қишлоқ кишилари ўртасида катта қизиқиш уйғотди. Шундай бўлса-да, биз танқид қилиш масъулиятини унутмаслигимиз керак.

«Матбуот, гарчи ҳали доимо бўлмаса ҳам, ўзгаришларни англаб олишда одамларга ёрдам бермоқда, хўжалик ҳисобини, ижара пудратини тушунтирмоқда, тарғиб қилмоқда, — деб таъкидлади М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетидаги учрашувда сўзлаган нутқида. — Бу — яхши, аммо у нотўғри ёндашувлардан, чўчитувчи ҳодисаларни йиғиб юришдан қатъиян халос бўлиши керак. Бундай ҳодисаларни консерватор ва зўраки тараққийпарвар қарсак чалиб кутиб олади».

Давра суҳбатини «Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири М. ҚАЮМОВ олиб борди.

СУРАТДА: давра суҳбати иштирокчиларидан бир гуруҳи. Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотоси.

Аркадий Сахнин

ПОРАХЎРЛИК

Бир аёлнинг ҳаётидан олинган фактлар асосида ана шу одатни таҳлил қилишга уриниш

ОШКОРАЛИК — нафақат қудратли, балки хавфли, дудама қуролдир. Ошкоралик шиори остида баъзан қасд олинмоқда, жамоатчилик фикрини чалғитишга уринилмоқда, баъзан эса инқирозга юз тутган методлар, ярамас ғоялар маъқулланмоқда. Ошкоралик деб матбуотда Н. Андреева чиқиш қилмоқда, ошкоралик деб Сиёсий адабиёт нашриёти Сталинни шарафлаб унинг портрети билан йиртма календарь чиқармоқда, ошкоралик деб «Сельская молодёж» журнали ўз ходими А. Гаврилюкнинг «Гаранглар фитнаси» мақоласини босиб чиқармоқда. Автор ўтмишда хийла юқори мартабали мўътабар зот бўлган аёлнинг ўз-ўзини оқлаш хусусидаги гапларини эшитмаганларни гаранглар, деб атайди. Гаврилюк эса ўша гапларни эшитибди. У биз ҳам ўша мўътабар зотдан келиб чиқадиган тўлқинга ўзимизни мослашимизни хоҳлайди. Шунинг учун ҳам у ўзининг узундан узоқ мақоласининг учдан бир қисмини уни оқлаш учун кўчирмалар келтиришга, қолган қисмларини эса аёлнинг ёр-биродарлари ва яқин танишлари берган гувоҳликларга бағишлайди.

Модомики, ошкоралик ҳақиқатан ҳам дудама қурол экан, бошқа гувоҳликларга ҳам мурожаат қиламиз.

ТЎЙГА узоқ тайёргарлик кўришди. Бунинг сабаби эрваниб-тебраниб ҳаракат қилинганида эмас. Сидқидилдан, ижодий ташаббус кўрсатиб ишлашди. Тўйга таклиф қилинганларнинг рўйхатини тузиб чиқишнинг ўзигагина озмунча вақт кетмади! Уни бир неча марта, айрим номларни ўчириб, янгиларини қўшиб, қайта тузиб чиқишди. Рўйхат тузилиб бўлгач, маълум бўлдики, гарчи меҳмонлар ҳатто 800 кишидан камроқ бўлса ҳам, уларнинг ҳаммасини жойлаштириш қийинроқ бўлади. Лекин иложини топишди.

Кўп сонли ғайрат-шижоатли, ташаббускор кишилар группасидан иборат тўйнинг ташкилий комитети, у расмий равишда шундай деб аталмаган бўлса ҳам, тўйни куёвбола оиласининг дала ҳовли деб аталувчи ер мулкида ўтказишга қарор қилди. Бўлажак тантаналарга республика пойтахт область партия комитетининг биринчи секретари Мирза Мусахонов бошчилик қилди. «Комитет аъзолари янада майдароқ группаларга бўлиниб олиб, конкрет вазифаларни ҳал этишди. Айтайлик, идиш-товоқларга жавоб берадиган группа неча минг тарелка, ваза, коса, бокал, рюмка ва бошқа ашқол-дашқоллар керак бўлишини ҳисоблаб чиқди. Пойтахтнинг энг яхши пазандалари, ошпазлари жалб қилинган озиқ-овқат тайёрлаш группаси овқатларнинг хилини, шунингдек, керак бўладиган маҳсулотларни аниқлашди. Уларни қаердан олиш муаммо эмас эди. Ўз омборхоналарида топилмаган маҳсулотларни бошқа республикалардан олдириб келишди.

Тўйга 150 дан ортиқ киши хизмат кўрсатди, шулардан 50 киши эркак ва аёл официантлар эди. 3 мингта кабоб гўштини олдиндан тайёрлаб, зиралаб қўйишди. Бу рақам ҳайрон қолдирмасин, исрофгарчилик бўлган эмас. Ахир меҳмонлардан ташқари кеча-ю кундуз хизмат қилиб турган енгил машиналарнинг 200 шоферини ҳам ҳисобга олиш керак эди-да. Улар меҳмонлар, шунингдек, хизмат қилаётганларнинг ҳаммаси яшаб турган шаҳар меҳмонхоналари билан дала ҳовли ўртасида муттасил қатнаб туришди. Агар тайёрлов бир неча кун давом этганлигини айтадиган бўлсак, 3 мингта кабоб ва бир неча қозонда дамланган паловлар унчалар кўп эмаслиги аён бўлади.

Ўйин-кулги программасига келганда қийинчилик бўлмади. Филармония ва театрлар коллективларидан энг яхши ижрочиларни осонгина танлашди, кенг программа ишлаб чиқилди, унда халқ артистлари ва хизмат кўрсатган артистлар иштирок этишди. Тўйда улар қўшиқлар айтишди, рақсга тушишди, уларни навбати билан оркестрлар алмаштириб турди.

Энг оғир муаммолар қурувчилар зиммасига тушди, негаки, дала ҳовли бу хилдаги тадбирлар ўтказишга мосланмаган эди. Унинг территориясида павильонлар, шийпонлар қуришга, майдончаларни асфальт қилишга тўғри келди. Дала ҳовлига олиб борадиган ва унинг ёнидан ўтадиган йўлни бегона транспорт учун беркитиб қўйишди. Ҳовузни тўйгача қуришга улгуришмади, уни атиги 31 минг сўм сарфлаб кейинроқ битказишди. Бильярд хонанинг икки қаватли биноси яна ҳам арзонга — 18 мингга тушди. Умуман олганда дала ҳовлини қайта жиҳозлаш учун 100 минг сўмга яқин сарф-харажат бўлди.

Меҳмонларни жойлаштириш масаласини ҳал этишда ҳам айрим қийинчиликларга дуч келинди. Ахир тўй бир кунга мўлжалланмаган эди-да. Айтайлик, куёв бола Москва давлат университетидан 17 ҳамкурсини таклиф этган эди. Ўз-ўзидан равшанки, борди-келди йўлга тўлаш учун студентларда пул йўқ эди. Уларга бориш-келиш билетини сотиб олиб беришди ва таклиф қилинган муддат — икки ҳафта яшашлари учун хоналар ажратиб берилди. Бошқа меҳмонлар учун муҳлат белгиланмади — ким қанча хоҳласа юраверсин.

Одамлар жўнаб кетишга шошилмасликлари учун уларга барча шароитларни яратиб беришди. Чунончи, дала ҳовлининг мевазор боғларини сайр қилишни ёки дарахтлар соясида мазза қилиб истироҳат қилишни хоҳловчилар кам эмас эди. Бу ерга қанча одам келмасин, уларнинг дилкаш суҳбатларига ҳеч нарса халақит бермасди, зотан, боғ 9 гектар жойни эгаллаган эди.

Столларга нималар қўйилганини ёзиб ўтирмаймиз. Фақат шуни таъкидлаймизки, пазандаларнинг маҳорати ва фантазияси таом шинавандаларининг энг зўр фантазиясидан ҳам ўтиб тушди. Шунақа бўлиши турган гап эди-да! Ахир, базми жамшид тепасида КПСС Марказий Комитети аъзоси, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон Олий Совети Президиумининг Раиси Ёдгор Содиқовна Насриддинова — куёв боланинг бахтли онаси турган эди. Столнинг бир томонига Республика Компартияси Марказий Комитети бюросининг биринчи секретар бошчилигидаги аъзолари ва бошқа давлат ҳамда партия арбоблари жойлашишди, бошқа томонда ҳам масъул ходимлар — улар орасида министрлар, савдо марказларининг раҳбарлари — озиқ-овқат ва саноат товарлари барча турларининг хўжайинлари жойлашишди. Меҳмонларнинг ҳаммаси ўзига хос рўйхатдан ўтишарди: область партия комитети биринчи секретарининг синглиси раҳбарлигидаги махсус ажратилган бригада ким қандай совға олиб келганлигини ёзиб турарди. Министрлар ва меҳмонларнинг кўпчилиги қимматли совғалар олиб келишди, бироқ тилла соатлар, билакузуклар, гиламлар билан чегараланиб қўя қолганлар ҳам оз эмас эди. Тўғри, совғаларнинг ҳаммаси ҳам рўйхатга олинмади. Айтайлик, чет элда ишлаб чиқарилган хобхона гарнитури ва бошқа катта буюмлар ҳали тўй арафасидаёқ шаҳардаги квартирага келтириб берилган эди.

Тўймисан тўй бўлди. У ҳақида фақат Ўзбекистонда эмас, балки бошқа республикаларда ҳам гап-сўз юрди. Гап-сўзлар Москвагача, Леонид Ильич Брежневгача ҳам бориб етди.

Тўй яна шунинг учун ҳам кўнгилдагидек ўтдики, унгача иккита бош репетиция ўтказилган эди. Насриддинованинг икки жияни турмушга чиқишган эди. Уларнинг тўйлари камтарроқ бўлган — ҳар бирида 300 киши қатнашган, лекин ҳар қалай бу тўйлар тажрибани бойитди: уларнинг бирига 8 та, иккинчисига 10 та ошпаз хизмат кўрсатганди. Демак, маълум бўлдики, эндиги тўйга 26 ошпаз керак бўлади. Шунча ошпазни ишга солишди ҳам.

Насриддинова ўғлининг тўйи бу улкан базми-жамшид бўлиб, уни ҳаммадан кўра реаллик эмас, иситма аралаш алаҳлаш, деса бўлади. У тўй эгасининг қиёфасини, унинг маънавий даражаси ва унга ишониб топширилган вазифага муносабатини тўла равишда очиб беради. Ана шундай одамни Гаврилюк ўқувчига Рашидов ва Яҳёевнинг қурбони, деб таништиришга уринади! У партия ва Совет ҳокимияти йирик давлат арбоби даражасигача кўтарган қарол аёлга Рашидов ва Яҳёев туҳматлар қилишди ва таъқиб остига олишди, деб ёзади. Мен жиноятчиларни оқ қилиб кўрсатиш фикридан узоқман. Аммо, уларга айбни тўнкайвериш етар, бусиз ҳам улар содир қилган жиноятлар етиб ортади. Уларнинг Насриддинова билан муносабатлари тўғрисида фикр юритишга уринмоқчи эмасман, аммо унинг юз-тубан кетиши асло туҳматлар натижаси эмас. Тасвирланган тўйнинг асосий меҳмони Рашидовнинг бу ўринда нима алоқаси бор?

Тўғри, Насриддинова собиқ қарол. Аммо, ўша Рашидовнинг ҳам ёрдами туфайли ҳокимият тепасига келгач, у шу ҳокимиятни жамият зарарига, ўзининг шахсий бойишининг чекланмаган манбаига айлантирди. Лекин бунгача бу тафсилотлар, ақл бовар қилмайдиган рақамлар, бу бемазагарчиликлар менга қаердан маълум бўлганлиги ҳақидаги саволга жавоб беришим керак.

СИДҚИДИЛДАН тан оламан: бу ишда мен ўз хизмат бурчи ва виждони бўйича Насриддинованинг кирдикорларини узоқ вақт таҳлил қилган одамлар меҳнатини ҳалоллик билан ўргандим ва таҳлил қилиб чиқдим. Аввало КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг масъул контролери С. Вологжанин олти марта Ўзбекистонга келганлигини, партия контроли комитетининг масъул контролери А. Левин, КПСС Марказий Комитети аппарати, СССР Прокуратураси вакиллари бу ишни ўрганишга кўп меҳнат сарфлаганликларини айтиш керак. Бу улардан кўплаб шахсий жасорат кўрсатишни талаб қиладиган меҳнат эди. Чунки, мамлакат ҳокимиятининг энг олий эшелонидаги катта кучлар ишнинг холисона қараб чиқилишига қаршилик кўрсатдиларки, бу ҳақда кейинроқ гапирамиз.

Мен бўлсам ўз вазифамни шу билан чеклайманки, тўй эпизодидан гап бошлаб, кейин ҳужжатлардан ва ҳақиқатга эришиш йўлида анчагина куч ва асабларини сарфлаганларнинг гапларидан кўчирмалар келтираман.

Насриддинованинг иши Марказкомнинг Сиёсий бюроси аъзоси, партиянинг юқори контрол органи раҳбари А. Пельше ва унинг биринчи ўринбосари И. Густовнинг бевосита иштирокида таҳлил этилганлиги юқорида тилга олинган кишилар чиқарган хулосаларнинг тўғрилигига ишонч бахш этади. Улар партия контролёрларининг ҳаракатларини ўз эътиборларидан қочирмай, амалда барча текширувлар билан шуғулланишди. Насриддиновани партиядан ўчириш ва судга бериш учун биргина тўйнинг ўзи етарли эди. Республиканинг барча раҳбар ходимлари учун, фақат улар учунгина эмас, бу қандай намуна бўлдийкин? 17 ўртоқнинг жаннатдаги ҳаёт тўғрисидаги таассуротлари ҳақида айтиб берганлари Москва давлат университети студентларига қандай таъсир этганлигини тасаввур қилиш мумкин. Бу менинг гапларим эмас. Бу уларнинг гапи.

Аммо, Леонид Ильич йирик давлат арбобини хафа қилишни хоҳламади. У, бу шармандали ҳодисага қандай муносабатда бўлганлиги аниқ ёзиб қўйилган:

— Сен аҳмоқлик қилибсан, тўйингда нималар бўлибди-я?! — бироз койиган бўлди у Насриддиновани.

— Сизнинг танбеҳингизни ҳисобга оламан, Леонид Ильич, — деди у айбдорона.

Бу жавоб уни қаноатлантирди. Насриддинова ҳам ҳисобга олди. Тушундики, унга ҳамма нарсани қилиш мумкин ва шундан кейин яна ҳам талтайиб кетди.

Шундай қилиб, Брежневнинг фақат Насриддиновагагина эмас, бошқаларга ҳам йўл қўйиб берган «кўнгилчанлиги» турғунликка олиб келган ҳар қандай суиистеъмолликлар ва порахўрликлар учун замин ва барча шарт-шароитларни яратиб берди.

1974 йилда Ё. Насриддинованинг давлатга катта моддий ва маънавий зарар етказган йирик суиистеъмолликлари тўғрисида КПСС Марказий Комитетига ишонтирадиган ҳужжат келиб тушди. Йўқ, ҳужжатда гап тўй ҳақида эмас эди, унда Насриддинова республика Олий Совети Президиумининг Раиси бўлиб турган вақтида содир қилган хийла жиддий хатти-ҳаракатлар тўғрисида ёзилган эди.

СССР Олий Советининг сессияси яқинлашиб қолган, Насриддинова эса ўша вақтда Миллатлар Советининг раиси эди ва уни ана шу лавозимга тавсия этиш хусусидаги масала олдиндан ҳал этиб қўйилганди.

Тушган сигнални тезкорлик билан, жуда бўлмаса дастлабки текшириш маъносида суриштириб кўриш зарурати пайдо бўлди. Бунинг учун КПСС Марказий Комитети республикага нуфузли кучларни юборди. КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети аъзоси Г. Осипов, масъул контролер С. Вологжанин, КПСС Марказий Комитети Партиявий-ташкилий ишлар бўлимининг инструктори М. Ишков ва КПСС Марказий Комитети маъмурий органлар бўлими инструктори Ю. Сверин республикага келдилар.

Бир неча кунлик тиғиз иш олиб бориш уларни Насриддиновани ўзининг хизмат мавқеини суиистеъмол қилганликда, катта жиноятлари учун ҳукм этилган шахсларни авф этиш тўғрисида асосланмаган ва ғайри қонуний фармонлар чиқарганликда ва бошқа ғайриқонуний, ғайриахлоқий хатти-ҳаракатлар қилганликда айблаш учун жиддий сабаблар бор, деган якдил хулосага олиб келди. Бу дастлабки хулосалар КПСС Марказий Комитети Секретариатига етказилди.

Муфассал фикр алмашилганидан кейин Насриддиновани Миллатлар Совети раислиги лавозимига тавсия қилишдан тийилиб туриш ва КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетига янада чуқурроқ текшириш ўтказишни тавсия этишга қарор қилинди. Бу сафар текшириш ҳам синчковлик билан ва атрофлича ўтказилди, унда партия ходимлари, турли ихтисосдаги мутахассислар, ҳуқуқ-тартибот органларининг масъул вакиллари қатнашдилар ва текшириш бир ҳафта эмас, бир ой эмас, балки бир йилдан кўпроққа чўзилди. Кейинчалик ўқувчи партиявий текшириш нега шунчалар узоқ муддатга чўзилганлиги ва у билан параллел равишда тергов ишлари олиб бориш заруратини келтириб чиқарган сабабларни тушуниб олади. Ҳозирча ҳақиқатни аниқлашга республикада ва Москвада жуда таъсирли кучлар катта қаршилик кўрсатганликларини эслатиб ўтиш билан чегараланаман. Бунга мисоллар анчагина, шулардан фақат биттасини келтираман.

С. Вологжанин: «Текширув давомида социалистик мулкни талон-торож қилган йирик жиноятчилар ва порахўрларнинг судлов ишлари билан танишиш зарурати пайдо бўлдики, улар авф этиб юборилган эди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Матчонов делоларни кўрсатишни ман этди. Биз уни суҳбатга таклиф этдик:

— Марҳамат қилиб тушунтирсангиз, нега сиз бундай кўрсатма бердингиз?

— Булар махфий делолар ва биз уни кўрсатиш ҳуқуқига эга эмасмиз.

— Бўлиши мумкин, аммо биз партия Марказий Комитети қарори бўйича иш кўряпмиз.

— Мен эса мамлакатнинг олий қонун чиқарувчи органи кўрсатмаси бўйича иш тутмоқдаман.

— Буни қандай тушунса бўлади? Сиз коммунистсиз, бинобарин партия интизомига бўйсунишга мажбурсиз.

— Лекин сиз ҳам мени тўғри тушунинг. Мен республика Олий Совети Президиумининг Раисиман, менга эса СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Подгорний шахсан телефон қилиб, сизларни судлов делолари билан таништиришни ман қилди. Мен унга бўйсунмасам бўладими?

Суҳбатимиз биз истаган натижага олиб келмади.

Бўлиб ўтган воқеа тўғрисида ўртоқ Пельшега ахборот бердик. Фақат у аралашганидан кейингина биз зарур ҳужжатларни олишга муваффақ бўлдик. Шуни айтиш кераккки, бу Партия контроли комитетининг раиси текширувнинг конкрет ишлари билан бевосита шуғулланганлигини кўрсатувчи бирдан-бир ҳол эмас».

Пировардида судлов делоларини контролдан бекитишга нега уринганликлари равшан бўлди. Делолардан 85 таси ўрганилиб, шу нарса аниқланди: 1966—1969 йиллар мобайнида узоқ муддатларга қамоққа ҳукм қилинган катта талон-торожчилар ва порахўрлар республика Олий Совети Президиумининг Раиси Насриддинова имзо чеккан Фармонлар билан ҳеч қандай асоссиз авф этиб юборилган.

✦ СССР ПРОКУРОРИНИНГ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА ЁЗМА АХБОРОТИДАН (1975 йил сентябрь):

«СССР Прокуратураси ўтказган ҳар томонлама текшириш натижасида Ё. С. Насриддинова Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси бўла туриб, 1959 йилдан 1970 йилгача судлов-тергов органларининг фаолиятига аралашиб мунтазам равишда қонунга қарши ҳаракатлар қилиб келган, давлат ва жамоат маблағларини катта миқдорда ўғирлашда айбдор бўлган, шунингдек, бошқа жиноятлар содир қилган шахсларни ҳимояга олиб, алоҳида хавфли жиноятлари учун узоқ муддатларга ҳукм қилинган шахсларнинг асоссиз равишда авф этилишига эришган...»

✦ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ПАРТИЯ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИНИНГ МАСЪУЛ КОНТРОЛЕРИ А. ЛЕВИН:

«У уялиб ўтирмасди. Зилзила рўй бериб, Тошкент аҳолиси уй-жойга жуда муҳтож бўлиб турган бир пайтда Насриддинова ўзига берилган ва ҳеч қандай шикаст етмаган 100 квадрат метр майдонга яқин хос уйини капитал ремонтдан чиқартирди. Кейинчалик уни ўз синглисига ўтказиб юборди, унинг эвазига эса 120 квадрат метр майдонга эга бўлган 7 хонали янги квартира олди. Москвага ишга жўнаб кетганида ҳам у бу квартирани топширмади, балки икки хоналик хусусий уйи бўлган қизига қўшимча равишда «инъом» этди.

Насриддинованинг эри С. Нуриддинов ғайри ахлоқий хулқи ва ишдаги камчиликлари учун касаба союзлари республика Совети раиси лавозимидан олиб ташланди.

У вафот этганидан кейин Насриддинова Прядильная кўчаси эрининг номи билан аталишига эришди. Бу қарор Тошкент шаҳар ижроия комитетида муҳокама қилинмади. Ижроия комитетининг 11 аъзосидан тўрт кишидангина фикр сўраб, ана шуни қарорга ўтказиб юборишди. Ўша қарор фақат Партия контроли комитети текшириши жараёнида бекор қилинди».

✦ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ПАРТИЯ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИНИНГ МАТЕРИАЛЛАРИДАН:

«Насриддиновага дахлдор бўлган ҳамда унинг қўллаб-қувватлаши ва ҳомийлигидан фойдаланган шахслардан иборат жиноий группаларга нисбатан қўзғатилган жиноят ишларини тергов қилиш жараёнида социалистик мулкни жуда катта миқдорда оммавий талон-торож қилиш, порахўрлик фактлари фош этилди. Ҳаммаси бўлиб 315 киши, жумладан 31 нафар масъул совет ва суд ходимлари судланди. Талон-торожларнинг умумий суммаси 10 миллион сўмдан зиёдни ташкил этди.

Синчиклаб ўтказилган партиявий текширув натижасида ва тергов ҳаракатлари йўли билан Насриддиновани ҳокимиятдан фойдаланиб катта жиноятчиларни авф этиш ва уларга берилган жазо муддатларини қисқартириш тўғрисидаги қонунга хилоф фармонларга имзо чекишда, бунинг эвазига пора олганликда айбловчи кўплаб фактлар аниқланди. Терговнинг аниқлашича, у масъул лавозимларга кишиларни ошна-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчилик йўли билан тайинлаб ва квартираларни қонунсиз равишда бериб, пора олган...

Қамоққа олинган 14 киши Насриддинова порахўрлик билан шуғулланганлигига гувоҳлик берди ва буни тасдиқловчи 50 та воқеани келтирди...»

Насриддинова бирорта ҳам порахўрлик фактини тан олмайди. Аммо қандай қилиб тан олмаслик мумкин?! ССР Иттифоқи Бош прокурори ўз справкасида маълум қилишича, буфет мудири Агоева берган гувоҳликка кўра, у 1965 йилда Насриддинованинг квартирасида унга 4000 сўм миқдорида пора ва олмос кўзли қадимий узукни (баҳоланган нархи 20000 сўм) берган. Агоева бу порани 10 килограмм наркотик билан қўлга тушган, икки марта судланган эри — Салказановни авф этиш учун берган. Тез орада Насриддинова уни авф этиш ҳақидаги фармонга имзо чекади ва жиноятчи озодликка чиқариб юборилади.

Насриддинова гўёки ҳеч қандай Агоевани танимайман, умримда уни ҳеч қачон кўрмаганман, Агоева ҳеч қачон квартирамда бўлмаган, деб айтади.

Сўнгра Бош прокурор бундай деб ёзади: «Агоева Насриддинованинг уйидаги ҳолатни ва уй-рўзғор буюмларини, жумладан, идишга чирмашган, зарҳалланган илон тасвири туширилган ғаройиб биллур графинни ҳам тасвирлаб берди. Агоева ўз гувоҳлигини Насриддинова билан юзма-юз қилинганда ҳам тасдиқлади.

Насриддинованинг уй ходимаси Афонина Агоевани таниди ва уни 1965 йилда Насриддинованинг уйида кўрганлигини айтди. Шунингдек, Афонина Агоева берган гувоҳликнинг уйдаги буюмларни тасвирлаб айтган қисмини ва ғаройиб биллур графин ҳақидаги гапни ҳам тасдиқлади.

Агоеванинг қариндош-уруғлари унда ҳақиқатан ҳам 1965 йилга қадар олмос кўзли қадимий узук бўлганлигини тасдиқладилар...

Сўроқлар ва юзма-юз учраштириш пайтида Насриддинова Агоева билан таниш эканлигини ҳамда Салказановни авф қилиш учун пора олганлигини инкор этди...»

У ҳатто, тилидан тутилган ҳолларда ҳам ўз айбини инкор этиб тураверди. Масалан, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг мажлисида комитет аъзоси Г. Осипов Насриддиновага мурожаат қилиб бундай дейди: «Сиз ўғлингизнинг тўйига тайёргарлик учун сарфланган харажатларни бу харажатлар гўёки Тошкентга ўртоқ Косигин билан биргаликда Ҳиндистон ва Покистон намояндаларининг келганлиги муносабати билан сарфланган, деб изоҳлашга уриняпсиз. Аммо бундай эмас. Уч давлат раҳбарларининг кенгаши 1966 йилда бўлган эди, сарф-харажатларни эса сиз 1969 йилда қилгансиз».

Гўё бу фактни қандай қилиб ҳам инкор этиш мумкин дерсиз? Шунга қарамай, у барибир ўжарлик билан ўз сўзида туриб олди.

Худди ўша справкада Бош прокурор яна қуйидагиларни маълум қилади:

«Собиқ колхоз раиси, кейинчалик эса Урганчдаги вино заводи директори бўлиб ишлаган, қатор йиллар мобайнида жуда катта миқдордаги талон-торож билан шуғулланган Аллаберганова 1968—1973 йилларда фақат уч марта қабулида бўлишнинг ўзида Насриддиновага 45.000 сўм миқдордаги олтин буюмлар берганлиги, олтинни мева солинган қутиларда жўнатганлиги тўғрисида гувоҳлик берди. Насриддинова ўз навбатида вино заводининг ходимлари ҳисобдан яширилган арақ ишлаб чиқарадиган цехни кенгайтиришга ёрдам берди.

Мазкур фактлар Насриддиновага Тошкент ва Москвага ана шу қутиларни ташиб элтиб берган кишиларнинг гувоҳлиги, Аллабергановадан унинг Насриддинова билан алоқалари тўғрисида хабар топган айбланувчи вино заводи ходимларининг гувоҳлик беришлари билан тасдиқланади. Самарқанд район ижроия комитетининг собиқ раиси Олчинбоева, Ўзбекистон Компартияси Хива район комитетининг собиқ секретари Раҳмонов, Андижон шаҳар кинотеатрлари бирлашмасининг собиқ директори Зулунова, «Узтекстильпром» базасининг собиқ бошқарувчиси Салимхонова ва «Юлдуз» фирмасининг собиқ директори Абдуллаевалар ҳам Насриддиновага пора берганликлари ҳақида гувоҳлик бердилар».

Насриддинова жиноятларни ёпиб кетиш ва ўз «боқувчилари»га ёрдам беришда ҳайратланарли топқирлик кўрсатди. Аллабергановага айблов қўйилиб, ундан ҳеч қаерга сафарга чиқмаслик тўғрисида тилхат ёздириб олинганидан сўнг Насриддинова уни Москвага чақиртириб олиб, Ўзбекистоннинг таниқли пахтакори ниқоби остида РСФСР Соғлиқни сақлаш министрлиги 4-Бош бошқармасининг махсус касалхонасига жойлаштирди.

Ана шу «таниқли пахтакор»нинг уйи тинтув қилинганида 1750 метр турли газламалар, 200 дан зиёд бош кийими, 11 та қимматбаҳо пўстин, 35 номдаги олтин буюмлар, 40.000 сўмдан зиёд нақд пул топилди.

Эҳтимол, шу фактларнинг ўзи етар? Бундай фактларни Насриддинованинг КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетида турган шахсий делосига тааллуқли барча тўққиз томни қайта кўчириб бўлмагунча тўхтовсиз келтиравериш мумкин. Кўрилган чоралар ҳақида маълум қилиш вақти етди. Аммо шу ўринда бизнинг қиссамиз қоқиниб қола бошлайди.

Қизғин иш бир йилдан зиёд давом этди. Назоратчилар группасидаги ҳатто бирорта кишида ҳам озгина бўлса-да шубҳа уйғотган фактлар Насриддинова фойдасига шарҳланаверди. Барча материаллар синчиклаб ўрганиб ва текшириб бўлингач, унинг партияда қолиш ёки қолмаслиги масаласи Партия контроли комитетининг мажлисига қўйилди. 1976 йил 17 мартда мумкин бўлган ягона қарор қабул қилинди: партиядан чиқарилсин.

Агар Партия контроли комитети **ўзи қабул қилган қарорни кейинги кунниёқ бекор қилишга мажбур бўлганлигини** ҳисобга оладиган бўлсак, Комитетга қандай шиддатли оқим ва қанчалик баланддан ёпирилганлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Муваффақ бўлинган ягона нарса шу бўлдики, Комитет Насриддинова амалга оширган қонунбузарликлар санаб ўтилган ўзининг биринчи қароридаги таърифни худди аввалгисидек сақлаб қолди. Фақат унга қуйидагилар қўшимча қилинди: «...Партия сафидан чиқаришга лойиқ, аммо у эгаллаб турган барча лавозимларидан бўшатилганлигини ва партиявий жавобгарликка тортилмаганлигини ҳисобга олиб», ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилинсин».

Бундай ҳол қай тариқа юз берди? Бу савол уни алоҳида кўриб чиқишни талаб этади. Чунки у диёнатсиз кишиларга ҳомийлик қилиш механизми деб аталадиган, адолатни таҳқирлаш бебош механизми томонидан кўздан яширилган нарсаларга боғлиқдир. Партия текшируви ҳам, худди тергов сингари, қийинчилик билан борди. Контролнинг битишувлар, ножўя ишлар, жиноятлар, маслакдан қайтишларнинг хилватгоҳ жин кўчаларига тобора кенгроқ кириб боргани сари қаршилик кўрсатиш ҳам кучайиб борди... «Телефон ҳуқуқи» бундай қаршиликни амалга оширувчиларни аниқ кўрсатиб берди. Шчелоков, Подгорний, Брежнев шундайлар қаторида бўлиб чиқишди.

Кимсан, Подгорнийнинг ўзи А. Я. Пельше билан жанжал қилди. У Насриддиновани ҳимоя қилиб ва унинг партияда тикланишини талаб этиб, Пельшени жон-жаҳди билан уришиб берди. Брежнев бир неча марта лавозимли шахсларга телефон қилиб: «Уни қийнашни бас қилинглар», деб талаб этди. Фактлар ана шундай. Шу боис ҳам бугун «Неделя»да журналистлардан бирининг Брежнев гўёки ўз вақтида Насриддиновани аямаганлиги ҳақида чиқарган хулосасини ўқир экансан, фақат ҳайратга тушасан, киши: бундай хулоса чиқаришлар нималарга асосланмаяпти дейсиз?!

Худди Насриддинова ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг фаолиятига аралашиб, амалда республика Олий суди ҳукмларини бекор қилишни ўзига эп кўргани сингари, Подгорний ва Брежнев унинг ҳам жиноий, ҳам партиявий шахсий ишига аралашишни ўзларига эп кўришди. Улар партия ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларига тазйиқ ўтказишди, яъни қонунга хилоф ҳаракатлар қилишди. Шу боис ҳам мутлақо ғайриқонуний, эҳтимол, тўла табиийдирки, улар бунинг учун ҳеч қандай жавобгарликка тортилмадилар, чунки ҳеч ким уларни назорат қилмас эди.

Ҳукмдорлар ҳокимияти томонидан тазйиқ ўтказиш, уларнинг йирик жиноятчиларга ҳомийлиги жуда ранг-баранг шакллар касб этдики, ҳатто у суд томонидан қонуний йўл билан қабул қилинган қарорларни бекор қилишгача бориб етди. Масалан, порахўрлиги ва хизмат вазифасидан фойдаланиб, бошқа ғаразли суиистеъмолликлар қилганлиги учун 8 йилга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланган Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг собиқ раиси Р. Қурбоновга нисбатан чиқарилган ҳукмни нима қилишди денг? Ҳукм чиқарилганидан сўнг бир ярим йил ўтгач, Қурбоновни қамоқ жойидан муддатидан олдин озод этиш тўғрисида Брежнев имзоси билан СССР Олий Совети Президиумининг Фармони чиқарилади. Тез орада худди шундай осонлик билан Брежнев иккинчи Фармонга — Қурбоновдан ўғирланган молларни ундиришни тўхтатиш тўғрисидаги Фармонга имзо чекади. Қурбоновнинг қўлига кирган 40 минг сўмдан зиёд пул шу тариқа унинг ўзида қолиб кетаверди. Яна бир мунча муддат ўтгач эса, Қурбонов ўз вақтида КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети томонидан ҳақли равишда партиядан чиқарилган бўлишига қарамай, яна умумий асосларда аввал партия аъзолигига кандидат, сўнгра эса партия аъзоси этиб қабул қилинди.

Шахсга сиғиниш режими ҳам, турғунлик йиллари ҳам худди ана шу партия назоратининг ва эгаллаб турган лавозимидан қатъи назар партиянинг барча аъзолари учун бирдай мажбурий бўлган интизомнинг йўқлиги туфайли юзага келди. Бундай ҳоллар келгусида такрорланмаслиги учун ҳам XIX партия конференцияси партияда дахлсиз контрол органи ташкил этиш тўғрисидаги масалани ўртага қўйди.

НАСРИДДИНОВАни фош этишга қарши жуда қаттиқ қаршилик кўрсатилишига қарамай, партия назоратчилари ўз бурчларини сабот билан бажариб, ҳақиқатга эриша бордилар. Ҳақиқат қадамба-қадам юзага чиқа боргани сари Насриддинованинг ҳомийлари ҳам шу қадар кўпроқ ғазабга келдилар. Улар Партия контроли комитетининг Насриддиновани партия сафидан чиқариш ҳақидаги қарорини Марказий Комитет раҳбариятига ошкора қарши чиқиш сифатида қабул қилдилар.

Насриддинова бошидан кечирган ҳаёт ҳам «гўзал»! Тошкентда квартира ва Тошкент яқинида дала ҳовли, айни вақтда Москвада бир-бирига туташтирилган ва шу сабабли ҳам 27-28 номерларини сақлаб қолган иккита квартира ҳамда Москва яқинида дала ҳовли, Японияга, Канадага ва бошқа мамлакатларга оилавий сафар, биллур қадаҳлар жаранги, хизмат кўрсатган ва халқ артистларининг қўшиқ ва рақслари билан эркалайдиган базми-жамшидлар...

Насриддинова ана шундай турмуш тарзини анча тез ва ҳамишаликка ўзлаштириб олди. Бугунги кунда у, Тошкентдаги квартирасини қизига бериб, ўзи Москвадаги ўша бирлаштирилган квартирасида яшамоқда, Москва яқинида давлат дала ҳовлисига, давлат машинасига эга, моддий жиҳатдан юқори даражада таъминланган, иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер обрў-эътиборидан фойдаланмоқда. Ундан партиявий жазони аллақачон олиб ташлашган, Партия контроли комитети назоратчилари унинг қилмишлари тўғрисидаги справкани юмшатишни рад этган бўлсаларда, бу жазо бизга таниш бўлган амр ўтказиш йўли билан олиб ташланган.

Насриддинова бизнинг янги давримизда гўё жимгина яшайвериши керакдай эди. Бироқ аксинча, у ҳаммаёқни бошига кўтариб, тўполон қилишда давом этмоқда. «Нигоҳ» телевизион программасида СССР Бош прокурорининг ўта муҳим ишлар бўйича терговчиси Н. Иванов у ҳақда хуш келмайдиган фикрни айтди. Шундан сўнг журнал мухбири Гаврилюк ўзининг мақоласида Насриддинованинг судга ёзган аризасини келтиради: «...Судга шу нарсани айтишни зарур ҳисоблайманки, Н. В. Ивановнинг айтган мазкур фикри туҳмат бўлиб, ҳақиқатга тўғри келмайди ҳамда менинг ор-номусим ва обрў-эътиборимни топтайди. Суддан СССР Прокуратурасининг ўта муҳим ишлар бўйича терговчиси Н. В. Ивановни мендан «Нигоҳ» телевизион программасининг энг яқин кўрсатувларидан бирида жамоатчилик олдида кечирим сўраттиришни илтимос қиламан. Ё. С. Насриддинова».

У ор-номус, обрў-эътибор, сингари бундай мўътабар сўзларни қандай қилиб айта олди экан? Дарвоқе, унинг қўлидан ҳар қандай иш келади. У партия аъзоси, СССР Олий Советининг депутати бўла туриб ўзини фош этган кишилар билан юзма-юз қилинган учрашувларда, қийин вазиятдан чиқиб кетиш, уларни рад этиш имкониятидан маҳрум бўлгач, сумкасидан олган қуръонни ўртага солиб, ўзини айбловчиларни, уларнинг болаларини ва бутун авлод-аждодларини қарғай олди-ку! У бир неча марта шундай қилди, ҳатто терговчиларнинг иштирок этаётганларидан ҳам хижолат чекмади.

Насриддинова судга ариза берганида мамлакатимиз ҳозир бутунлай бошқача ҳаёт кечираётганлигини тушуниб етмади. Унинг ўзи ўз-ўзидан хурсанд бўлиб юравериладиган даврлардаги каби кибру ҳаво билан: «Қачондан буён партия Марказий Комитети аъзосига ёзилган хатни прокуратурага кўриб чиқиш учун юборадиган бўлишди!» деб айтиш мумкин бўлган ва ўтиб бораётган бошбошдоқлик дунёсида ҳамон қолиб кетмоқда. У ўзини дахлсиз одам ҳисоблаганди ва ҳозир ҳам шундай деб ҳисоблайди.

У-ку майлия, журнал мухбири-чи! Суд ҳақида гап очилдими, уни охиригача етказиш керак эди. Бу воқеа қандай тугаганлигини мухбир нега айтмади экан? Район суди Насриддинованинг норозилик хатини рад этди, сўнгра у шаҳар судига ёпишди. Бироқ у ерда ҳам рад этишди. Мухбир Насриддинованинг судга ёзган ва жуда латифага ўхшаб кетадиган яна бир аризаси тарихи ҳақида лом-мим демайди. «Неделя»да эълон қилинган бир суҳбатда қандайдир «юқори мартабали порахўр аёл» эслатиб ўтилган эди. Шундан кейиноқ Насриддинова редакцияни судга бериб, ор-номуси таҳқирланган учун кечирим сўрашларини талаб қилди. Ўнғайсиз бир ҳолат юзага келди. Судда унга агар сиз порахўр аёл қиёфасида ўзингизни кўрган бўлсангиз, бу сизнинг шахсий ишингиз, биз эса фамилияси номаълум бўлган кишининг ор-номуси ҳақоратланганлиги ҳақидаги ишни кўриб чиқа олмаймиз, деб тушунтиришди. Насриддиновани билган ҳолда, энди у мақола муаллифи ва газетани ҳам судга беришига шубҳаланмаса ҳам бўлади. Нима ҳам дердик, майли бундай суд жараёни очиқ, ошкора, халқ олдида бўлсин. Жамиятга порахўрлик устидан, у юзага келтирган барча иллатлар устидан бўладиган бундай суд жуда керак.

«Гаранглар фитнаси» мақоласи автори билан баҳслашиб ўтириш истагим йўқ. Фақат мен катта ҳурмат билан қарайдиган журнал учун афсусланаман, холос. Бошқа томондан эса, эҳтимол, бундай мақоланинг пайдо бўлганлиги яхши ҳамдир — айнан шу мақола туфайли биз ҳали эскиликка ёпишиб олган кучлар бу қадар ожиз ва беғараз эмаслигига, улар ҳали курашсиз енгилиш ниятида эмасликларига яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

Шундай бўлса-да журналист қўллаган усуллар ҳақида гапирмай ўтолмайман. У ўз мақоласида Партия контроли комитетининг собиқ масъул назоратчиси С. Вологжанин ҳамда Партия контроли комитети раисининг биринчи ўринбосари билан телефон орқали суҳбатлашганлигини келтиради. Мен ҳам улар билан суҳбатлашдим, лекин асло телефон орқали эмас. Маълум бўлишича, уларнинг ҳар иккалови ҳам фактларни бузиб кўрсатувчи бундай мақолани эълон қилмаслик кераклигини қатъий туриб айтибдилар. Афсус...

Турли йилларда Ўзбекистон Олий суди Насриддиновага нисбатан уни жиддий жиноятлар қилишда айбловчи тўртта хусусий ажрим чиқариб, ўз қарорини СССР Олий Советига ва Бош прокурорга юборган. Ўша вақтда СССР Олий Совети Президиуми Раиси лавозимида бўлган Подгорний бу ҳужжатларга йўл бермай, прокуратурага улар билан шуғулланишни таъқиқлаб қўйган.

13 йил муқаддам Насриддиновага нисбатан жиноят иши қўзғатилган эди. Бу иш ҳозирга қадар ёпилган эмас. Ваҳолонки, 1985 йилнинг апрелидан буён уч йилдан зиёд вақт ўтди. СССР Бош прокурорининг Марказий Комитетга хатлари доимий равишда: «Тергов давом этмоқда», деган ибора билан тугалланаверган. Шундай экан, эҳтимол, бу ишни энди тугаллаш вақти етмаганмикан? Эҳтимол, Партия контроли комитети ҳам бу ишни ўрганишга қайтиши лозимдир?

Биз кўпинча қайта қуриш ўзимиз истаганчалик тез бормаётганлигидан, ҳали унинг натижалари ҳамма ерда ҳам сезилавермаётганлигидан нолиймиз. Қайта қуришга қандай оғир мерос билан кириб келганлигимизни унутиб қўямиз. Бундай оғир юк билан жадал юриб бўлмайди, бинобарин, бирдан-бир йўл шуки, улардан имкони борича тезроқ ва қатъийроқ қутулмоқ даркор.

(«Известия» газетасининг 1988 йил 2 ноябрь сонидан).

ОШКОРАЛИКМИ ЁКИ ЁМОН НИЯТ?

БУТИФОС ҚЎЛЛАНИЛГАНИ ҲАҚИДАГИ УЙДИРМАЛАР ФОШ БЎЛДИ

ТОШКЕНТ, 31 октябрь. (ТАСС мухбири Ю. Кружилин). Икки ҳафта кутганимдан кейин Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг санитария-эпидемиология станциясига яна бир бор телефон қилиб: «Хўш, бирортаси мурожаат қилдими?» — деб сўрадим.

— Ҳеч ким мурожаат қилгани йўқ, — деб жавоб берди санитария бўлимининг мудири Ю. Измайлов. — Шундай бўлишини билар эдик...

Бундай мулоқотга қуйидаги воқеа сабаб бўлди. Ёзда «Огонёк» журналининг 29-сонида «Ҳалокатли юқумли касаллик» мақоласининг муаллифи А. Минкин зарарли дефолиант — бутифос қўлланишини танқид қилиб, бундай ёзди: «Бутифосни тақиқлаб қўйишди, лекин бутифоснинг бор запаслари ўзбек диёрига сочиб бўлингандан кейингина тақиқлашди». А. Минкин «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг 24 сентябрь сонида қуйидагиларни ёзди: «Дўстим Катта Ўзбек тракти орқали Тошкентдан Термизга кетаётган эди... Бутифос ҳидини сезди... Мен гувоҳман, менинг номимни айтишинг мумкин, мен партия аъзосиман ва ўз сўзларим учун тўла жавоб бераман». Бироқ Минкин бу гувоҳнинг номини келтирмади. Лекин газета редакцияси унинг мақоласига «Ўзбекистон Ёзувчилар союзида ўтказилган «Орол-88» экспедициясининг матбуот конференциясида ҳам Сирдарё областида бутифос ишлатилганлиги тўғрисидаги факт келтириб ўтилди», деб илова қилди.

СССР давлат бош санитария врачининг 1987 йил 4 мартдаги қарори билан бутифосни қўллаш таъқиқлаб қўйилганлигини билганимиз учун биз ўшанда Ю. Измайловдан газетада келтирилган ташвишли маълумот текширилдими, деб сўраган эдик.

— Албатта, — деб жавоб қилди у. — Ўша жойнинг ўзига бориб текширдик. Одамларимиз аввалги йил ёзда дефолиациядан олдин бутифоснинг қолдиқлари келтирилиб, беркитиб ва муҳрлаб қўйилган омборларни бориб кўрдилар. Бутифос ўша омборларда сақланмоқда. Сирдарё областида 386 тонна 116 килограмм, республикада жами 2400 тоннадан кўпроқ бутифос ишлатилмай турибди. Омборларнинг муҳри бузилгани йўқ.

Шундай қилиб, 1987 йилда дефолиация бошланиши чоғида бутифосни қўллаш тақиқлаб қўйилган, бинобарин, «Огонёк» журналининг кўп миллионли ўқувчилари чалғитилган. Балки санитария врачлари адашаётгандирлар? Эҳтимол, уларни алдашгандир?

— Майли, келинг, қайтадан текширамиз, — деб таклиф қилди Ю. Измайлов. — Хоҳлаган ёзувчини, журналистни, жамоат арбобини улар бутифос ишлатилган деб ҳисоблаган ҳар қандай жойга боришга таклиф этамиз. Биргаликда тупроқдан намуна олиб анализ қиламиз. Агар миш-мишлар тасдиқланса, бу ҳақда прокуратурага хабар берамиз, айбдорлар жавобгарликка тортилади, жумладан, биз ҳам жавобгар бўламиз.

Бу даъватнома 15 октябрда республика матбуотида босилиб чиқди. Москвалик А. Минкин билан телефон орқали гаплашдик. Мақоласида келтирилган фактларни химиявий анализ ёрдамида текшириш ғояси унга унча маъқул бўлмади. «Катта Ўзбек тракти бешта область орқали ўтади. Сиз таърифлаган ҳодиса қайси областда юз берган?» — деган саволимизга у: «Эсимда йўқ. Телефонингизни беринг, билиб сизга хабар қиламан», — деб жавоб берди.

Аммо телефон қилмади. Матбуот конференциясида, Тошкент ва Москва журналлари, газеталари саҳифаларида бутифос қўлланилмоқда, деб жар солганларнинг бирортаси ҳам матбуот орқали ўз халқига ёвузлик қилмоқда деб айб қўйилган «химизаторларни фош қилиш» имкониятидан фойдаланмади. Шундай қилиб, кўп йиллардан буён биринчи марта жуда уюшқоқлик билан жадал олиб борилаётган пахта йиғим-теримининг энг қизғин палласида тарқатилган ғийбат совун пуфагидек ёрилиб кетди. Ошкораликдан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиб қолишга уринган сафсатабозлар ўзларини фош қилиб қўйдилар.

Спорт ахбороти

ФУТБОЛ

Биринчи лигада навбатдаги учрашувлар бўлиб ўтди. «Пахтакор» Волгоградда маҳаллий «Ротор»дан енгилгач (0:3), иккинчи йўлланма учун курашдан четланди. Шунингдек, «Гурия» ҳам сафарда имкониятни бой берди. Ланчхутилик футболчилар Москвада ЦСКА командасига йирик ҳисобда (2:5) ютқаздилар.

Биринчи лига ғолиби — Душанбенинг «Помир» коллективи Ростовда СКА командасининг меҳмони бўлди. Матчни уюшқоқликда ўтказган майдон эгалари 3:1 ҳисобида ғолиб чиқдилар.

Бошқа ўйинлар натижаси: «Спартак» (Оржоникидзе — «Ростсельмаш» (Ростов) — 3:0, «Динамо» (Ставрополь) — «Заря» (Ворошиловград) — 3:0, «Кузбасс» (Кемерово) — «Динамо» (Ботуми) — 4:0, «Геолог» (Тюмень) — «Колос» (Никополь) — 2:0, «Звезда» (Пермь) — «Металлург» (Запорожье) — 2:0, СКА (Карпати» (Львов) — «Кубань» (Краснодар) — 1:2, «Даугава» (Рига) — «Котайк» (Абовян) — 1:0.

ВОЛЕЙБОЛ

Токиода Япония кубоги учун ярим финал учрашувлари бўлиб ўтди. СССР терма командаси Аргентина волейболчилари билан бўлган учрашувни ўз фойдасига якунлади — 3:0. Вакилларимиз финалда АҚШ командаси билан куч синашадилар.

Редактор А. Ғ. МУХТОРОВ.

Ўзбекистон ССР 1988 йилги пул-буюм лотереяси бешинчи чиқарилиши бўйича 28-29 октябрда Когон шаҳрида ўтказилган ютуқлар тиражининг

5 ЧИҚАРИЛИШИ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Тиражда лотереянинг беш разрядига умумий суммаси 1.062000 сўм бўлган 515 та буюм ва 275485 та пул ютуқлари ўйналди.

Ютуқлар тиражи лотереянинг бир разрядига ўтказилди. Жадвалда кўрсатилган барча ютуқлар лотереянинг бошқа разрядлардаги шундай серия ва номерларга эга бўлган билетларга ҳам тўланади.

Масалан, серия номери 027155, билет номери 015 бўлган лотерея билети «Жигули ВАЗ-21061» автомашинасини ютганлигини кўрсатилган. Бу—худди шу ютуқ ҳамма разрядлардаги шундай серия ва номерли билетларга ҳам чиққанлигини билдиради.

Бошқа буюм ва пул ютуқлари ҳам шундай тартибда ўйналган. Серия номери ва билет номери қуйидагича бўлган лотерея билетларига ютуқлар чиқди.

Серия номерлари	Билет номерлари	Ютуққа чиққан буюмларнинг номи ва пул ютуғининг миқдори	Ютуққа чиққан буюмнинг нархи (сўм, тийин)
023619	117*)	250 сўм пул ютуғи	—
023647	062*)	250 сўм пул ютуғи	—
023689	085*)	200 сўм пул ютуғи	—
023782	154*)	200 сўм пул ютуғи	—
023788	050*)	250 сўм пул ютуғи	—
023803	153*)	250 сўм пул ютуғи	—
023806	132*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
023824	120*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
023839	156*)	200 сўм пул ютуғи	—
023847	064*)	50 сўм пул ютуғи	—
023851	127*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
023862	149*)	50 сўм пул ютуғи	—
023911	129*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
023936	173*)	50 сўм пул ютуғи	—
023956	102*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
023993	106*)	300 сўм пул ютуғи	—
024018	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024072	136*)	200 сўм пул ютуғи	—
024082	096*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
024100	129*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
024126	136*)	500 сўм пул ютуғи	—
024144	104*)	100 сўм пул ютуғи	—
024182	179*)	100 сўм пул ютуғи	—
024195	046*)	50 сўм пул ютуғи	—
024210	176*)	200 сўм пул ютуғи	—
024212	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024244	058*)	1000 сўм пул ютуғи	—
024253	016*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
024255	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024315	133*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
024317	114*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
024396	105*)	500 сўм пул ютуғи	—
024410	097*)	300 сўм пул ютуғи	—
024423	058*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
024451	047*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
024454	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024459	060*)	100 сўм пул ютуғи	—
024488	103*)	«Вега-326» магнитофони.	220—00
024541	174*)	50 сўм пул ютуғи	—
024559	096*)	500 сўм пул ютуғи	—
024574	131*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
024603	038*)	«Жигули ВАЗ-2105» автомобили	8300—00
024607	084*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
024610	042*)	50 сўм пул ютуғи	—
024625	159*)	50 сўм пул ютуғи	—
024641	019*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
024649	044*)	1000 сўм пул ютуғи	—
024666	098*)	300 сўм пул ютуғи	—
024701	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024707	146*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
024708	044*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
024723	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024729	198*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
024773	061*)	100 сўм пул ютуғи	—
024792	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024825	177*)	250 сўм пул ютуғи	—
024832	149*)	200 сўм пул ютуғи	—
024847	022*)	500 сўм пул ютуғи	—
024852	128*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
024879	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024919	125*)	500 сўм пул ютуғи	—
024954	144*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
024960	079*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
024978	156*)	200 сўм пул ютуғи	—
024982	073*)	1000 сўм пул ютуғи	—
024986	009*)	100 сўм пул ютуғи	—
024990	122*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
025087	106*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025114	054*)	«Электроника» стол соати	40—00
025120	032*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025125	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025138	165*)	500 сўм пул ютуғи	—
025148	186*)	«Электроника» стол соати	40—00
025179	016*)	200 сўм пул ютуғи	—
025207	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
025287	169*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
025289	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025321	084*)	200 сўм пул ютуғи	—
025323	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
025335	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025349	184*)	300 сўм пул ютуғи	—
025362	173*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025417	156*)	300 сўм пул ютуғи	—
025447	129*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
025473	156*)	250 сўм пул ютуғи	—
025493	074*)	250 сўм пул ютуғи	—
025512	110*)	200 сўм пул ютуғи	—
025522	138*)	1000 сўм пул ютуғи	—
025526	066*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
025544	038*)	«Рига-13» мопеди	145—00
025564	155*)	200 сўм пул ютуғи	—
025566	016*)	50 сўм пул ютуғи	—
025584	126*)	50 сўм пул ютуғи	—
025594	122*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
025597	141*)	100 сўм пул ютуғи	—
025599	067*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
025648	153*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
025650	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025656	034*)	200 сўм пул ютуғи	—
025744	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
025745	140*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
025774	058*)	500 сўм пул ютуғи	—
025783	104*)	«Москвич-412» автомобили	7397—00
025873	125*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
025879	052*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
025883	173*)	500 сўм пул ютуғи	—
025906	009*)	50 сўм пул ютуғи	—
025951	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
025953	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
025967	196*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025983	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
026027	079*)	100 сўм пул ютуғи	—
026048	057*)	500 сўм пул ютуғи	—
026070	020*)	100 сўм пул ютуғи	—
026101	165*)	«Рига-13» мопеди	145—00
026120	018*)	300 сўм пул ютуғи	—
026165	008*)	300 сўм пул ютуғи	—
026173	180*)	250 сўм пул ютуғи	—
026203	061*)	50 сўм пул ютуғи	—
026210	104*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
026211	002*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
026225	104*)	50 сўм пул ютуғи	—
026255	134*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
026262	084*)	50 сўм пул ютуғи	—
026267	139*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00
026296	151*)	500 сўм пул ютуғи	—
026308	121*)	250 сўм пул ютуғи	—
026363	136*)	50 сўм пул ютуғи	—
026366	044*)	50 сўм пул ютуғи	—
026367	008*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
026475	072*)	200 сўм пул ютуғи	—
026499	194*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
026503	153*)	250 сўм пул ютуғи	—
026513	168*)	500 сўм пул ютуғи	—
026536	125*)	«Электроника» стол соати	40—00
026553	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
026554	044*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
026597	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
026602	074*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
026622	026*)	100 сўм пул ютуғи	—
026630	178*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
026640	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
026672	104*)	«Рига-13» мопеди	145—00
026683	106*)	300 сўм пул ютуғи	—
026725	051*)	500 сўм пул ютуғи	—
026735	061*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
026759	200*)	50 сўм пул ютуғи	—
026762	133*)	500 сўм пул ютуғи	—
026798	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
026837	096*)	«Рига-13» мопеди	145—00
026891	007*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
026915	049*)	1000 сўм пул ютуғи	—
026916	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
026924	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
026944	052*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
026968	168*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
026969	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
026989	029*)	200 сўм пул ютуғи	—
026990	150*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
026999	168*)	500 сўм пул ютуғи	—
027040	070*)	«Электроника» стол соати	40—00
027042	183*)	500 сўм пул ютуғи	—
027047	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027075	055*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
027099	189*)	100 сўм пул ютуғи	—
027125	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
027132	133*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
027135	096*)	200 сўм пул ютуғи	—
027137	085*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
027138	127*)	200 сўм пул ютуғи	—
027156	015*)	«Жигули ВАЗ-21061» автомобили	9123—00
027188	016*)	«Электроника» стол соати	40—00
027252	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027260	045*)	500 сўм пул ютуғи	—
027271	180*)	300 сўм пул ютуғи	—
027276	193*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
027285	091*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00
027313	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027317	063*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
027320	043*)	250 сўм пул ютуғи	—
027386	022*)	50 сўм пул ютуғи	—
027400	090*)	«Электроника» стол соати	40—00
027411	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
027421	197*)	200 сўм пул ютуғи	—
027445	135*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
027449	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
027475	011*)	«Жигули ВАЗ-21013» автомобили	7260—00
027507	010*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
027552	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027573	048*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
027578	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
027588	191*)	50 сўм пул ютуғи	—
027600	126*)	500 сўм пул ютуғи	—
027606	031*)	500 сўм пул ютуғи	—
027662	077*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
027679	072*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
027775	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
027784	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027800	048*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
027814	044*)	300 сўм пул ютуғи	—
027873	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
027890	098*)	200 сўм пул ютуғи	—
027892	110*)	100 сўм пул ютуғи	—
027903	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027911	042*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
027922	071*)	50 сўм пул ютуғи	—
027933	177*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
027941	126*)	250 сўм пул ютуғи	—
027948	055*)	200 сўм пул ютуғи	—
027963	014*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
027982	172*)	50 сўм пул ютуғи	—
027983	052*)	«Электроника» стол соати	40—00
027997	069*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
028018	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
028056	188*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
028062	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
028153	137*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028167	110*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
028222	097*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
028266	133*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028272	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
028282	140*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
028306	132*)	250 сўм пул ютуғи	—
028328	154*)	100 сўм пул ютуғи	—
028350	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
028352	049*)	«Таурас-211» телевизори*	296—00
028473	055*)	500 сўм пул ютуғи	—
028494	138*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
028511	044*)	100 сўм пул ютуғи	—
028525	015*)	300 сўм пул ютуғи	—
028526	166*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
028556	047*)	100 сўм пул ютуғи	—
028577	130*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
028594	067*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028619	177*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
028648	001*)	50 сўм пул ютуғи	—
028682	107*)	«Рига-24» Делта мопеди	265—00
028708	033*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
028728	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
028755	125*)	100 сўм пул ютуғи	—
028767	005*)	50 сўм пул ютуғи	—
028772	148*)	200 сўм пул ютуғи	—
028780	066*)	100 сўм пул ютуғи	—
028783	142*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
028797	191*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
028829	158*)	300 сўм пул ютуғи	—
028834	170*)	«Запорожец 968-М» автомобили	3998—00
028886	004*)	300 сўм пул ютуғи	
028899	148*)	200 сўм пул ютуғи	—
028902	105*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028920	149*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чикарилган, 2×3 м)	102—00
028936	078*)	500 сўм пул ютуғи	—
028939	104*)	250 сўм пул ютуғи	—
028954	106*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
028982	173*)	50 сўм пул ютуғи	—
029012	172*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
029028	188*)	250 сўм пул ютуғи	—
029080	047*)	100 сўм пул ютуғи	—
029109	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
029142	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
029197	080*)	50 сўм пул ютуғи	—
029224	129*)	1000 сўм пул ютуғи	—
029225	041*)	200 сўм пул ютуғи	—
029232	066*)	100 сўм пул ютуғи	—
029238	106*)	300 сўм пул ютуғи	—
029255	174*)	50 сўм пул ютуғи	—
029291	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
029322	080*)	200 сўм пул ютуғи	—
029352	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
029367	185*)	300 сўм пул ютуғи	—
029401	108*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
029407	055*)	200 сўм пул ютуғи	—
029412	135*)	«Электроника» стол соати	40—00
029445	134*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
029457	056*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
029470	070*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00

*) Шу сериядаги билетларнинг қолган 199 номерига 1 сўмдан пул ютуғи чиқди.

ЮТУҚЛАРНИ ОЛИШ ТАРТИБИ:

1. Буюм ютуғи чиққан билетнинг эгаси хоҳласа шу буюмнинг қийматини нақд пул билан олиши мумкин.

2. «Жигули — ВАЗ-21061, 2105, 21013», «Москвич-412», «Запорожец-968 М» автомашиналари, «Урал» ИМЗ. 8. 103 мотоцикллари, «Весна-211» магнитофонлари, ГДРда ишлаб чиқарилган гиламлар ва полослардан иборат буюм ютуқлари СССР жамғармалар банкининг Ўзбекистон республика банки нарядига биноан «Ўзбекбирлашув»нинг Тошкент базаси томонидан берилади. Қолган буюм ютуқлари жамғарма банкларида лотерея билети олдиндан текшириб кўрилгач жойлардаги магазинлар орқали берилади.

3. Ўзбекистон ССР пул-буюм лотереяси билетларига чиққан 1100 сўмгача бўлган ютуқларнинг қиймати иттифоқдош республикалар, область ва шаҳарларнинг жамғарма банкларида ҳам тўланаверади. Шу жамғарма банкларидан буюмларни талаб қилиб олиш мумкин.

4. Ютуқ чиққан лотерея билетларини кечи билан 1989 йил 30 июнгача топшириш керак. Шу муддатдан кейин лотерея билетлари ютуқ тўлаш учун қабул қилинмайди.

5. Бошқа иттифоқдош республикаларда ўтказиладиган пул-буюм лотереяси билетларини Ўзбекистон ССРнинг ҳамма шаҳарларидаги жамғарма банкларида текшириш ва ютуқларни шу банклар орқали олиш мумкин.

Бу жадвал расмий ҳужжат бўлиб, пул-буюм ютуқлари газетанинг навбатдаги сони чиққандан кейин тўланади.

Эслатма: 1. Пул-буюм лотереяси бўйича ютуққа чиққан баъзи бир буюмларни ишлаб чиқариш тўхтатиб қўйилган бўлса, бундай буюмлар шунга ўхшаш бошқа маркадаги буюмлар билан алмаштирилади. Бу ҳолда берилаётган буюм қиймати лотереяга чиққан буюм ютуғининг баҳосидан арзон бўлса, нарх ўртасидаги фарқ қўшиб берилади.

Буюмларнинг чакана савдо нархи ўзгарган тақдирда буюм ютуқлари янги прейскурант кучга кирган вақтдан бошлаб янги нарх бўйича тўланади. Лотерея шартларида кўрсатилган «Жигули — ВАЗ—21061» автомашинаси шу модификациядаги «Жигули — ВАЗ—21063» автомашинаси билан алмаштирилиши мумкин. Бу ҳолда ютуқ эгасига нархлар ўртасидаги фарқ тўланади.

Тираж комиссиясининг раиси — халқ депутатлари Когон шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари — Б. Н. КАРИМОВ.

Тираж комиссиясининг масъул секретари — А. М. ҲАЙДАРОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими —33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими —33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —32-54-52. Таржима бўлимлари —32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими —33-81-42.

Р — 17757.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 2135.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12